

NARODNI LIST

Izahaja vsak četrtek; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — Vse pošiljave (dopisi, reklamacije, vprašanja itd.) je pošiljati na naslov: „Narodni List“ v Celju. — Reklamacije so poštnino proste. — Uredništvo: Schillerjeva cesta šte. 8.

„Narodni List“ stane za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Za Ameriko in druge dežele na leto 5 K 60 vin. — Posamezna številka stane 10 vin.

Oglas se računa po 12 vinarjev ena petič vrsta. — Pri večkratnih objavah anaten popust po dogovoru. Pristojbine za oglase je plačevati po pošti na naslov: „Narodni List“ v Celju.

Opozorjamo zopet in zadnjičkrat, da pošljemo danes list poslednjikrat na ogled. Kdor bi tekom enega tedna ne poslal naročnine ali pa vsaj izjave, da hoče list sprejemati in da ga bo plačal, tistemu se list pri prihodnji številki ustavi. Torej pozor!
Upravništvo.

Politični utrinki.

(Ministerska kriza. — Nemški krščanski socijalci na Nižjem Avstrijskem. — Odškodnina Turčiji — 55 milijonov kron. — Potres v južni Italiji. — Njega Voličanstvo. — Mulej Hafid.)

Ko je padlo Beckovo ministerstvo, je prevzel baron Bienenroth z začasnim uradnim ministerstvom nalogo, da sestavi novo takozvano parlamentarno ministerstvo t. j. ministerstvo iz članov poslanske zbornice. Vsled napetega političnega položaja na zunaj in znotraj, posebej vsled političnih razmer med Nemci in Čehi, se mu to do danes ni posrečilo. Nemci in Čehi stojé na stališču: predno vstopita ta dva naroda v vladno koalicijo, mora biti rešeno česko-nemško vprašanje; Nemci hočejo imeti prej izpolnjene svoje narodne zahteve, Čehi seveda v pretirane zahteve ne morejo privoliti. Nemci pravijo, da predno se ne izpolnijo njihove zahteve, ne sme zborovati česki deželni zbor, Čehi pa zopet pravijo, da brez českega deželnega zbora ni državnega zbora in ni vlade. Tako se Bienenroth še do danes ni posrečilo pridobiti te

dve največji stranki za sestavo ministerstva. Pač se slišijo glasovi, da se je celo cesar sam zavzel za rešitev tega vprašanja. Govori se tudi o tem, da se namerava ministerstvo preustrojiti v toliko, da se ustvarita dva nova „ministrska sedeža“. Razdeli se trgovinsko ministerstvo in trgovinsko in prometno, kateremu slednjemu bi pripadale tudi pošte. Ustanoviti se pa misli tudi ministerstvo brez portfelja, katero bi dobili Jugoslovani kot mesto ministra-rojaka. Koliko je na teh različnih vesteh resnice, se danes ne ve. Gotovo pa je: Jugoslovanski in posebej vsi naši slovenski poslanci morajo najodločnejše vztrajati na zahtevi, da dobimo Jugoslovani v obrambo naših narodnih in gospodarskih teženj svojega ministra.

Narodni nestrpnosti in zagriženosti najhujše vrste so oni nemški krščanski socijalci na Dunaju in Niž. Avstrijskem, katere naši klerikalci tako silno obožujejo. Na Nižjem Avstrijskem živi jako mnogo Čehov, na deset in stotisoč. In ti Čehi so tako predrzni, da hočejo imeti svoje česke šole, da bi svojo decó ohranili českemu narodu.

A že pred leti je zagrižen nemški nacionalce Kolisko predlagal v nižje avstrijskem deželnem zboru, naj se uzakoni na vseh javnih šolah v deželi nemški kot edini učni jezik. Zakonskega načrta, ki ga je sprejel deželni zbor, cesar takrat ni potrdil. Dne 8. t. m.

pa je kršč. socijalist Axmann ponovno stavil ta predlog, ki je zopet bil sprejet.

Nemški krščanski socijalci so zdaj javnosti sipali peska v oči, češ, kako so pravični vsem narodom — in naši slov. klerikalci so jim verjeli. Zdaj pa hočejo — kakor je videti — ti nemški krščanski socijalci biti bolj nemški kakor Wolf in Schönerer in so se z vso silo vrgli v boj proti Čehom na Dunaju in Niž. Avstrijskem. Tako je krščanstvo klerikalcev, pa bodisi, da so nemški ali katerikoli klerikalci!

55 milijonov kron odškodnine za državna posestva Turčije v Bosni in Hercegovini plača — Avstro-Ogrska Turčiji. Človek bi se malodane zasmejal na glas, če čita slavošpeve na velikodušnost naše države. Kar tako z lahko roko jih podari naša država — saj jih ima. Vladni listi pravijo, da jih da zato, da bo mir na Balkanu in da se Turčiji denarno pomore. Kakor če berač da beraču desetico. 4 milijarde državnega dolga ima naša ljuba Avstrija, a ona hoče igrati vlogo „velikodušnega“, ki mu je 55 milijonov kron — malenkost.

Seveda ima stvar drugo ozadje. Ne velikodušnost Avstrije da to odškodnino — ampak strah Avstrije pred balkanskimi državami. Avstrijski visoki politiki dobro vedo, da Turčija ne bo — kakor se to prvotno mislili — kar tako mehi nič tebi nič pustila Bosne in Hercegovine Avstriji. In ker so se sprva avstrijski „diplomatje“

bili na junaška prsa, da ne dajo nobene odškodnine, a jih je sila razmer k temu primorala, so hoteli to blamažo odeti s plaščem velikodušnosti in so iznašli neka turška državna posestva v Bosni in Hercegovini, za katera da ta mora dobiti odškodnino.

Še eno drugo stran ima kajpada ta avstrijska velikodušnost: otresti se hočejo Turčije, da bi vzbudili pri velenih mnenje o popustljivosti in miroljubnosti, ter onemogočili izpolnitev srbskih zahtev, odnosno da bi Srbijo osamili v njenih zahtevah.

V kolikor se bo avstrijski diplomaciji, o katere spretnosti se že po celem svetu iskreno dvomi, to posrečilo, pokaže bodočnost.

Strašna nesreča v južni Italiji, velikanski potres, kakor ga v svojih posledicah svet ne pomni, je zainteresiral celi svet za nesrečno Italijo. Več mest porušeni, blizu 200.000 ljudi mrtvih in ne mnogo manj ranjenih — to je dogodek, ki mora vzbuditi v vsakem poštenem človeku katerekoli narodnosti najgloblje sočutje do nesrečne Italije.

In to sočutje se je povsod porodilo in po celem svetu se nabirajo prispevki v podporo nesrečnim krajem.

Le nemške častnikarske hijene v tem pretresljivem trenutku niso mogle zatajiti svojega divjaštva, niso mogle zatajiti svoje znané nemške kulture in nekateri nemški časopisi se odkrito stavijo na stališče, da sedaj bi bil čas, da Avstrija obračuna z Italijo.

LISTEK.

Nos.

(Dálje.) Spisal N. V. Gogolj. Prevedel Gregorij C.

„O ne, čemu pa ime, tega vendar ni treba. Jaz imam mnogo znancev: Čehtarevo, soprogo državnega svetnika, Pjelagejo Grigorjevno Podtočino, soprogo stabnega oficirja... Naenkrat bi vsi zvedeli, — kar pa Bog obvari! Napišite kar: nek kolegijski pristav, ali še boljše: nek major.“

„A oni, ki je zbežal, je bil vaš sluga?“

„Kakšen sluga? To bi vendar še ne bilo nikako lopovstvo! Ali ušel mi je moj... nos...“

„Hm, kako čudno ime! Pa vam je odnesel mnogo denarja ta gospod Novov?“

„Nos, to se pravi... vi me ne razumete. Nos, moj lastni nos mi je izginil bogvedikam. Menda je vrag sklenil z menoj šale zbijati.“

„A kako vam je izginil? Tega ne morem dobro razumeti.“

„Kako, kako, tega tudi jaz ne vem. Toda glavna stvar je, da se zdaj vozari po mestu kot državni svetnik. Prosim vas tudi, da objavite, da naj ga tisti, ki ga dobi, pripelje k meni v

najkrajšem času. Le pomislite, kako težko mi je biti brez tega tako vidnega dela telesa. Nič bi še ne rekel, če bi mi manjkalo na primer mezinca na nogi, ki je v čevlju in nihče ne opazi, da ga ni. Vsak četrtek obiščem soprogo državnega svetnika Čehtarevo; Podtočina, Pjelagejo Grigorjevna, soproga štabnega častnika, in njena lepa hčerka sta tudi moji dobri znanki. Pomislite, kako naj sedaj... Jaz jih zdaj ne morem posetiti.“

Uslužbenec se je zamislil, kar so tudi krepko stisnene ustnice pričale.

„Ne, tega ne morem objaviti objaviti v časopisu“, je rekel naposled po dolgem molku.

„Kako? Zakaj?“

„Tako. List izgubi lahko svoj ugled, dobro ime. Če bi vsak takole pisal, da mu je ušel nos, no potem... Že brez tega pravijo, da napišemo vse preveč neumnosti in lažnjivih novic.“

„A zakaj se vam zdi to neumno? To ni vendar nič neumnega!“

„Vi morda mislite, da ni. Toda čujte: prošli teden se je pripetil prav tak slučaj. Prav tako kakor vi sedaj, je prišel nek urednik in prinesel objavo, ki je stala dva rublja triinšedemdeset kopejk. Vsa reč je bila v tem, da se izgubil pudelj črne dlake.

A kaj mislite, kaj je hotel s tem? To je bilo le norčevanje: ta pudelj ni bil nihče drug kakor blagajnik ne vem že katere tvrde.“

„Toda jaz ne iščem pudelja, ampak svoj lastni nos; to je skoro toliko kakor samega sebe.“

„Ne, tega ne morem na noben način objaviti!“

„Ali meni je resnično izginil nos.“

„Če je res izginil, pojdite k zdravniku. Pravijo, da se dobe na svetu ljudje, ki naredo nos, kakor ga kdo hoče. No, sicer pa se mi zdi, da morate biti vi človek vesele naravi in velik šaljivec.“

„Prišežem, kakor gotovo je Bog svet! Prosim, če je že tako daleč prišlo, pa vam pokažem!“

„Kaj bi se razburjali!“ je nadaljeval uslužbenec in nosljal tobak. „Sicer pa res, če vam ni v nadlego“, je radovedno dostavljaj, „bi se o tem rad prepričal.“

Kolegijski pristav je vzel robec od obraza.

„Res, res, nenavadno čudno!“ je menil uslužbenec. „Mesto, kjer stoji navadno nos, je gladko kakor dlan. Da, nenavadno gladko.“

„No, se bodele zdaj še prepirali? Zdaj sami vidite, da je to treba dati

v list. Zelo hvaležen vam bom zato in rad bi videl, da bi bil ta slučaj veseli vzrok najinega tesnega znanja.“ Iz tega vidimo, da se je hotel major malo ponorčevati z uslužbencem.

„Objaviti to seveda ni nič težkega“, je rekel sivolasec, „toda jaz ne vidim v tem za vas nobene koristi. Če že hočete, pojdite h komu, ki zna pero sukati, da opiše vse to kakor redko naravno prikazen in spis pošljite v „Severno Bučelo“ (pri tem je še enkrat potresel tobaka v nos) v pouk mladim (pri tem si je otrl nos) ali pa, da potolažite ljudem radovednost.“

Kolegijski pristav je popolnoma obupal. Povesil je oči na časopis, kjer je bilo pisano o gledaliških predstavah. Na obrazu mu je že zaigral nasmeh, ker je zagledal ime igralka, prelepe dame, in roka je posegla v žep po denarju, da bi si kupil vstopnico za ložo. Toda misel na nos je vse pokazila.

Tudi sivolasega časnika je ganil težavni položaj Kovaljeva. Hoteč ma gorje nekoliko olajšati, je rekel skrbno: „Tudi meni je hudo, ker se vam je to zgodilo. Nemara bi hoteli malo ponosljati. To prežene glavobol in vse žalostne misli.“ Tako modruje je ponudil Kovaljevu lično tobačnico, na

Moralna propalica je zmožna česa takega, in moralne propalice so oni nemški časnikarji, ki so zagrešili tako nečuvane nizkotnost, gazečo človekoljubje in človeško sočutje.

Puntar in veleizdajnik Mulej Hafid — je danes Njega Veličanstvo Mulej Hafid, sultan marokanski. Čudna so pota zgodovine bila in ostanejo. Ni še tega 3 mesece, kar so vse evropske velesile smatrale Muleja Hafida, ki se je uprl Abdul Azizu, takratnemu marokanskemu sultanu, in hotel sam postati sultan, za veleizdajalca. Francoska celo dobila nalogo, da je z oddelkom svoje vojske podpirala armado sultana Abdula Azisa. Toda — sultan Abdul Azis je bil v hudi bitki tepen od svojega brata Muleja Hafida, in ljudstvo je proglasilo slednjega za svojega sultana. Velesile ga spočetka niso hotele pripoznati, pred par dnevi pa je prišla vest, da so poslale Muleju Hafidu signatarno noto, v kateri ga vajo za zakonitega sultana Marokanskega. In tako je postal rebel in veleizdajnik tekom par mesecev — Njega Veličanstvo.

Iz političnega sveta.

Sklicanje državnega zbora.

Dunaj, 9. jan. Danes skliče predsedstvo državnega zbora prvo sejo zbornice na 20. t. m., in ne, kakor je nameravalo predvčeraj, na 26. t. m.

Hujskarje posl. Malika proti Slovincem.

Dunaj, 9. jan. Posl. Malik je posredoval pri Bienertu, v notranjem in justičnem ministerstvu, naj vlada ustavi bojkotno gibanje na Štajerskem in Kranjskem proti nemškim trgovcem in obrtnikom. Trdil je, da se celo iz uradov hujška proti Nemcem. Vlada je obljubila (!) da mu ugodí.

Milovanović dal Avstriji za-doščenje?

Belgrad, 9. jan. Avstrijsko časopisje javlja, da se je srbski minister Milovanović opravičil avstrijskemu poslaniku Forgachu radi svojega govora. Vaš dopisnik je v položaju javiti, da Forgach sploh ni zahteval opravičenja, ker dobro ve, da ga ne dobi. Srbija ni osamljena, ampak ima močne zaveznike, pred katerimi ima Avstro

Ogrska rešpekt, zato niti ne misli na kak ultimatum.

Popolnoma izmišljeno je, da je Milovanović stavil termin za svoj odgovor na Forgacheva vprašanja. Forgach je izdal samo avtentičen tekst ministrovega govora, ki ga je tudi dobil. Vse drugo je laž.

Srbske zahteve.

Belgrad, 9. jan. Kot glasnik srbskega javnega mnenja zahteva belgr. vseuč. profesor Cvijić za Srbijo kos zemlje ob reki Drini, takozvano Podrino z mesti Tuzla, Kladan in Brčka, kateri del obsega 204 tisoč prebivalcev, za Črno goro pa kos Hercegovine z mesti Bilek, Trebinje in Nevesinje s 113 tisoč prebivalci. Ti kosi obeh dežel obsegajo petino vsega prebivalstva.

Zarota proti ruskemu carju?

b Petrograd, 12. jan. Tukaj se je razkrila v Carskojem selu nova zarota zoper carsko rodbino; zadnji teden je dobil car več grozilnih pisem; zadnja noč se je izvršilo v Carskojem selu in v Petrogradu vsled tega mnogo aretacij.

Posvetovanja odseka za reformo poslovnika se vrše 18. in 19. Referent dr. Steinwender je izdelal načrt, ki obsega v glavnem sledeče točke: 1. debate o nujnih predlogih se omejijo v toliko, da sme k vprašanju nujnosti govoriti samo predlagatelj, oziroma če jih je več, na prvem mestu imenovani; 2. glede došlih vlog odloči predsednik sam ali se prečitajo v začetku ali na koncu seje. S tem se ubije obstrukcijsko sredstvo: dobesedno prečitavanje došlih vlog; 3. prvo čitanje zakonskih predlogov se je dozdej moralo vršiti, če je le eden poslanec to zahteval; po referentovem načrtu sme predsednik predlagati takojšnjo izročitev predloge odseku, ali, če kdo ngovarja, vpraša zbornico, ki odloči z navadno večino; 4. zviša se število podpredsedniških mest od 5 na 7.

Strah pred slovanstvom. V nižje-avstrijskem deželnem zboru so vložili 8. t. m. poslanci Axmann in tovariši nujni predlog: „Učni jezik na vseh javnih nižjeavstrijskih šolah bodi nemški. Ta predlog je bil (izvzemši soc. demokrate) enoglasno sprejet. — Malo zaupanja imajo celo Dunajčani v svoje nemštvo, ker se tako obupno boje par zasebnih čeških šol na Dunaju, ko se

vendar večina slovanskih, posebno čeških otrok še vedno odgojuje nemški, kar obenem pomeni potnjčevanje.

Avtonomija Bosne. Misli se je, da bode srbski minister Milovanović s svojo zahtevo po avtonomiji Bosne in Hercegovine pod protektoratom avstrijskega cesarja in kontrolo evropskih velesil osamljen. A v novejšem času se je tudi predsednik turške zbornice, Ahmed Riza, izjavil za avtonomijo obeh dežel v istem smislu, in ker je Ahmed Riza danes zaupnik Mladoturkov in turške vlade, se more smatrati to za mnenje oficijelne Turčije.

Turški bojkot in naši diplomati. Zunanjo ministerstvo je izdalo 8. t. m. bilanco o naši prekmorski trgovini. Tukaj se najjasnejše vidijo posledice turškega bojkota v številkah. Od meseca januarja do novembra lanskega leta je iznašal primanjkljaj glede izvoza v primeri z uvozom 13 milijonov kron. Letos iznaša primanjkljaj za isto dobo 1751 milijonov kron. Kje leži vzrok temu nazadovanju, se jasno vidi v novemberskih številkah. V tem samem mesecu se je znižal eksport za 356 milijonov kron. Naši dalekovidni diplomati se lahko praskajo za ušesa, ko vidijo v tem kratkem času tako čudne posledice svoj. patrijotičnega delovanja.

Brez češkega deželnega zbora — ni državnega zbora? Češka agrarna stranka je dne 4. t. m. sklenila, izdati geslo, da brez rednega poslovanja češkega deželnega zbora tudi ne bo državnega zbora. Temu geslu se pridružujejo tudi „Narodni Listy“. Nemški listi pa pravijo, da bi Nemcem češka obstrukcija v državnem zboru bila jako ljuba, češ da bi se tako Čehe v zbornici najhitreje osamilo. Nujna posledica tega bi pa bil — § 14. Zdi se nam da so to le prav pobožne želje nekaterih nemških politikov, in upamo, da bodo Čehi trezno premotrili položaj.

Avstrijski državni zbor se snide 20. tm. Večji del njegovega dela bo obstojal začasno v odsekovih sejah. Tudi reforma poslovnika je na vidiku.

d Reforme v Bosni in Hercegovini. Na spomlad izda vlada ustavo za obe deželi. Deželni zbor bo sestel iz virilistov in 3 kurij (1. kurija izobražencev in bogatašev [kako demokratsko!!], 2. mestna in 3. kurija kmečkih občin). V vsaki kuriji bodo razne konfesije volile ločeno. Volitve bodo najprve že maja ali junija. V po-

letju se deželni zbor snide. — Ustvarila se bo tudi odvetniška ter trgovsko-obrtna zbornica.

Trgovinska pogodba z Rumunsko bo menda v najkrajšem času predmet pogajanj med Avstrijo in Rumunsko. Zato pozivlje glavni referent agrarne centrale vitez Hohenblum vse kmetijske korporacije, naj uplivajo z vso silo na vlado in na poslance, da se naša živinoreja in naše kmetijstvo sploh ne bosta s sklenitvijo kake nove trgovinske pogodbe še bolj oškodovali kot sta se že doslej s srbsko pogodbo.

Važna posvetovanja na Dunaju. Avstrijski ministrski predsednik Bieneth je zadnje dni mnogo konferiral z ogrskim min. pred. Wekerlom. Posvetovanja so veljala v prvi vrsti predlogi glede zvišanja davka na žganje, katero predlogo bi obe vladi čim najprej radi spravili pod streho, da bi se moglo zvišanje uvesti že s 1. septembrom. Seveda je to še odvisno od avstrijske poslanske zbornice, v kateri pa so se močne parlamentarne skupine izrekle odločno proti takemu zvišanju. Avstrijska vlada je obljubila, da bo zastavila v poslanski zbornici ves svoj upliv v to, da se predloga čim prej parlamentarno obravnava. Upamo, da bodo agrarni poslanci tozadevno storili svojo dolžnost v korist ljudstvu, katero edino bo trpelo pod zvišanjem davka, ker je jasno, da bodo producenti nove davke skušali odvaliti na konzumente v obliki povišanja cen za žganje.

Češki deželni odbor — za saniranje deželnih financ. V deželnem odboru češkem je predložil dr. Eppinger vlogo na vlado, v kateri se zahteva, da vlada prevzame polovico stroškov za ljudsko šolstvo. Sklenilo se je, vlogo vposlati tudi češkemu in nemškemu ministru-rojaku, da jo podpirata, ter pozvati vse deželne odbore v Avstriji, da se akciji pridružijo. —

o Na Portugalskem je položaj zelo resen. Kralj Manuel je stopil, kakor se poroča z merodajne strani, v zvezo z eksdiktatorjem Frankom, ker nima sicer nobenega moža, ki bi imel vpliv in moč, mu pomagati v težkem položaju. Franko ima baje še vedno silno privrženstvo. V opozicijskem taboru vlada mnenje, če imenuje kralj Frankota za diktatorja, je revolucija neizogibna.

katere pokrovca je bil portret neke dame v klobuku.

Ta nepremišljeni korak je spravil Kovaljeva iz ravnotežja. „Ne vem“, je srdito kričal, „kako da si dovolite take šale; mar ne vidite, da mi manjka ravno tisto, kar je potrebno za noslanje? Vrag vam poberi tobak! Jaz ga zdaj ne morem videti, niti vaše tobaknice, pa čeprav bi mi prinesli tobaka najboljše vrste.“ To izreki je odšel globoko razjarjen iz uredništva in se odpravil k policijskemu načelniku.

K temu je prišel Kovaljev, ko se je ravno raztegnil na postelji, zazdehal in rekel: „Aj, kako imenitno se bo spalo kaki dve urici!“ Iz tega vidimo, da prihod kolegijskega pristava ni bil nič kaj o pravem času. Načelnik je bil velik prijatelj vseh lepih stvari in blaga; toda carske cekine je cenil nad vse. „To je reč“, je govoril navadno, „in ni je boljše na svetu. Za jed ne vpraša, prostora vzame malo, v žepu je vedno dobro došla in če ti pade na tla, se ne razbije.“

Načelnik je sprejel Kovaljeva dovolj suho in mu rekel, da po obedu ni pravi čas za preiskave; sama narava da je uredila tako, da naj se človek po obedu malo oddahne (iz teh besedi je uvidel kolegijski pristav, da načelniku niso neznani izreki starodavnih

modrijanov), dalje da spodobnemu človeku nihče ne odtrga nosu.

S temi besedami ga je piknil naravnost v srce. Treba je pripomniti, da je bil Kovaljev zelo občutljiv človek. Vse je odpustil, karkoli so govorili o njem samem, toda odpustiti ni mogel, če se je to nanašalo na njegovo službo in stan. Načelnikov sprejem ga je tako zmedel, da je stresel z glavo in rekel z dostojanstvenim glasom: „Priznam vam, da ne morem po tako žaljivih besedah ničesar pristaviti...“. In je odšel.

Šel je domov, komaj čuteč pod seboj noge. Bil je že mrak. Po vsem tem brezuspešnem iskanju se mu je zdelo stanovanje zelo žalostno in neprijetno. Ko je stopil v prednjo sobo, je zagledal na usnjatem, zamazanem divanu svojega slugo Ivana, ki je ležal na hrbtni in pljuval v strop; zadel je vedno dovolj srečno na eno in isto mesto. Tako ravnodušje sluga ga je razsrdilo; udaril ga je po glavi in zagodrnjal: „Ti, svinja, se pečaš vedno s takimi neumnostmi!“

Ivan je naglo skočil s svojega mesta in mu odvzel plašč.

Prišedši v svojo sobo se je major vrgel ves izmučen in žalosten na stol in šele čez nekaj trenutkov je dejal:

„Moj Bog, moj Bog, zakaj sem tako nesrečen!? Raje bi imel, da mi manjka roka ali noga. Toda človek brez nosa ni za med ljudi, vrag ga vzemi! Če bi mi ga vsaj na vojski odtrgali ali v dvoboju; tudi to bi bilo še, če bi bil sam kriv, da sem ga izgubil, toda da je izginil kar tako, ne da bi vedel zakaj, to je preveč... Pa saj ne more biti, je nadaljeval potem ko se je malo zamislil, „saj ni mogoče, da bi mi nos izginil, ni mogoče. To se mi le sanja ali blede; mogoče je pa tudi, da sem v zmoti pil namesto vode žganje, s katerim si navadno umivam po britju brado.“ Da bi se prepričal, ali je pijan, se je major uščipnil tako hudo, da je kar zakričal. Ta bolečina ga je popolnoma prepričala, da je trezen in da ne sanja. Polahko se je približal k zrcalu in pomežikal z očmi misleč, da se ne mara vendarle pokaže nos na svojem mestu; toda še ta hip je odskočil rekoč: „Kako ostuden obraz!“

To je bilo res nerazumljivo. Nič posebnega bi ne bilo, če bi izgubil gumb, ali recimo srebrno žlico, uro ali kaj podobnega, toda da je izgubil, da je izgubil nos in poleg tega še v lastnem stanovanju!... Ko je premišljal major Kovaljev vse, kar se je zgodilo zadnje dni, se mu je zazdelo, da ni nihče drugi tega kriv kakor Podtočina,

žena štabnega častnika, ki je želela da bi on vzel njeno hčer za ženo. Sicer je on res rad ljubkoval ž njo, toda kake odločilne besede se je izogibal. Ko mu je pa gospa kar naravnost rekla, da hoče svojo hčer z njim poročiti, se je nalahko potulil s svojimi pokloni in rekel, da je še premlad, da mora še pet let služiti, da bo star ravno 42 let. Zaradi tega se je hotela oficirka gotovo maščevati in ga osramotiti; najela je nekaj čarovnic, ker drugače ni mogoče, da bi izginil nos. Nihče ni prišel k njemu v sobo; brivec Ivan Jakovljevič ga je bril v sredo, toda v sredo in četrtek je imel še nos, to je vedel za trdno; poleg tega bi moral vendar čutiti bolečine in rana bi se brez dvoma ne mogla tako zaceliti in biti gladka kot dlan. In v glavi je koval naklepe, ali naj jo pokliče pred sodišče ali naj jo obišče in ji to dokaže. Toda te misli mu je prepadla luč, ki je svetila skozi špranje vrat in pričala, da je Ivan že zažgal svečo v sprednji sobi. Kmalu je prišel Ivan tudi v sobo, nesoč pred seboj svečo, ki je jasno razsvetlila vso sobo. Kovaljev je hitro pograbil robec in zakril z njim prostor, kjer je bil včeraj še nos, da bi ta neumni človek ne zazijal, videč gospoda brez nosa.

Dalje prihajajo.

Dunajska „Armee-Zeitung“, glasilo visokih vojnih krogov, je prišlo 7. t. m. članek, v katerem pozivlja cesarja, naj pokliče svojo armado v boj proti Srbiji, češ, da je vojska neizogibna, ker nas silijo v njo Rusija, Italija, Srbija, Črna gora in Turčija. Smatramo članek za izliv prevroče krvi kaknega generala, ki bi rad pokazal svoje nezmožnosti, — ker si drugače ne moremo razlagati take — neumnosti!

— Slovenska klerikalna stranka na Kranjskem se je izrekla zoper italijansko vseučilišče v Trstu in za takojšnjo ustanovitev pravoslovne in bogoslovne fakultete slovenskega vseučilišča v Ljubljani.

— Nemški krščanski socialisti so ravno tako zagrizeni nemški šovinisti kakor najhujši nemški radikali. Nižjeavstrijski deželni šolski svet, ki je v njihovih rokah, je odklonil prošnjo Čehov v Dolnji Tenurovi za dovoljenje ustanoviti tamkaj privatno češko šolo.

— Turčija. Dozdajna poštna uprava se spremeni v pošto ministerstvo. Minister dobi 60.000 frankov letne plače. — Baje se uvede na Turškem evropski koledar v državni službi. — V kitajski armadi se je pojavil punt. Prišlo je do spopada med puntarji in vladno vojsko.

b Čehi za šolstvo. Občinski svet v Kolínu je sklenil darovati za šolstvo na Nižjem Avstrijskem 100 kron in pozvati vse češke občine da store isto. — Avstro-ogrška banka bo izplačala za leto 1908. dividende 91 K, za leto 1907. je izplačala 107 K. — Zaupni shod mladočeške stranke je bil 10. t. v Pragi. Udeležilo se ga je 450 zaupnikov iz cele dežele. Poslanca Anyž in Prokop, urednika „Narodnih Listov“, se nista udeležila, ker se ne strinjata s Kramářevim politikom. Shod je izrekel Kramář zaupnico. — Ogrska vlada je razpustila pet stanovskih organizacij socialnodemokratske stranke. Včeraj so delavci sklenili proti ministru Andras-ju začeti najhujši boj in osnovati skupno politično bojno stranko, kateri lahko pripada vsak delavec. Nadalje se je sprejela deviza: sili se mora nasprotovati s silo.

— Rusija za mir na Balkanu. Ruski poslanik v Carigradu Sinovjev je pri porti izjavil, da se Rusija ne identifikira s Srbijo in da na vsak način želi vzdržati mir na Balkanu. — Rusija. General Šteselj in admiral Nebogatov, ki sta zaprta v trdnjavi Petropavlovski, sta ob novem letu poslala carja za pomiloščenje. Car bo najbrž ugodil. — Za avstroogrškega poslanika na Japonskem je imenovan bivši minister baron Call.

V nedeljo, 17. t. m. ob 4. uri pop. v „Skalni kleti“ plesni venček „Bralnega društva“ v Gaberjih.

Stajerske novice.

Zaplemba. Zadnje številko „Nar. L.“ nam je nad vse ljubeznivi državni pravdnik g. dr. Bayer iz same ljubezni do slovenskega napredka zaplenil in sicer deloma zaradi notic, katere so že prej izšle v „Narodnem dnevniku“ in ki se mu tam niso zdele „pohujšljive“. Razvideli smo iz tega dejstva, da je tudi pri g. dr. Bayerju pravica en dan druga kot drugi dan. Sicer se bo pa o tej zaplembi govorilo na drugem mestu. Za slovensko stvar tako vneti dr. Bayer pa naj ne misli, da nas bo z vednimi konfiskacijami mučil.

Iz Hrastnika se nam poroča, da se dolgi gospoda Alojz Barbiča v Hrastniku, da je pisal ali da je v zvezi z dopisom v Narodnem listu z dne 31. dec. 1908. Izjavljamo, da gosp. Alojz Barbič ni niti dopisnik članka niti je z njim v kakršnikoli zvezi.

Uredništvo.

v Škrlatica v Celju še ni ponehala. Pojavljajo se še vedno novi slučajji. Nam je par takih znano. — Tudi v Gaberjih in na Spod. Hudinji se ta bolezen baje spet prikazuje.

v V šoli na Svetini, kjer se je ponk radi škrlatice in ošpic moral prekiniti, se spet poučuje.

v C. kr. davkarijski in depozitni urad v Celju še vedno nima nikakega napisa na novem posloppju, kjer je sedaj nastanjen. Nad tem je naše kmečko ljudstvo zelo nevoljno! — Celjska davkarija rabi še tudi s a m o n e m š k i pečat.

v V celjskem mestnem mlinu so prišli na sled velikemu poneverjenju. Vršni se tozadevno preiskava. — Pred nekaj mesecih se je že govorilo o neki defraudaciji. — Čudno, da se kaj takega prigodi pri mestnem mlinu v Celju, katerega vendar vodijo sami strokovnjaki!

o Plesni venček priredi v nedeljo 17. t. m. v „Skalni kleti“ „Bralno društvo“ za Gaberje, Spodnjo in Gornjo Hudinjo. Društvo je tako važnega pomena za celjsko okolico, da gotovo zasluži vsestranske podpore Celjanov in okoličanov. Zato bi bilo želeti, da se prireditve tega društva udeleže vsi Slovenci in je tako gmotno in moralno podprejo. Torej v nedeljo vsi v „Skalno klet“!

v Ponesrečil je v kamenolomu kemične tovarne v Hrastniku Jožef Bantan, rojen leta 1870 v občini Sv. Krištof, pri razstreljevanju skal. Razletela se je namreč pri basanju dinamitna patrona in ga na glavi in obeh rokah težko poškodovala. Levo oko je izgubljeno. Drugim delavcem se ni nič zgodilo.

o Izginil je celjski zlatinar Almoslechner, baje, ker ne more plačati svojih dolgov.

b Iz sodne službe. Sodni avskultant v Gradcu g. Adam Ban je premeščen k sodišču v Celje.

b Delniška družba združenih pivovaren Žalec-Laški trg je imela včeraj 10. t. m. občni zbor. Udeležilo se ga je 35 akcionarjev, ki so zastopali 4717 delnic z 943.400 K kapitala. Bilanca izkazuje 7270 kron 05 vin. čistega dobička. V upravnih svet so izvoljeni: dr. Brenčič za predsednika, dalje dr. Karlovšek, Roš, Roblek, Širca, Tikač.

b Šmartno v Rožni dolini. Pri zadnjih občinskih volitvah so tukaj zmagali vrli slovenski kmetje proti volji kaplana Kovačiča. Nič ne pomagaj!

Slovenski obrtniki v Celju vlagajo nemške prošnje pri glavarstvu in občini. Uradniki se jim tuintam za hrbtom smeji. Več narodne odločnosti!

Zdrobilo je roko v parni pralnici „Frauenlob“ v gosposki ulici v Celju neki perici med valjarji za perilo.

Nepreviden hlapec. Dne 23. nov. 1908. pripeljali so se od neke svatbe v Petrovčah svatje na petih vozovih v Celje. Vozili so se tako hitro skozi mesto, da je voz, ki ga je vodil Urleb, povozil in poškodoval Adolfa Zöchling iz Gaberja, ko je ravno hotel prekoračiti Rotovsko ulico. Zato sta mu oba redarja Mihelak in Gračner napovedala aretacijo. Ta se je pa začel z nogami in rokami braniti in se je tudi napačno imenoval Rebevkovega hlapca. Vrgel se je na tla in se je tako silovito branil, da so ga morali slednjič na rokah in nogah zvezati in položiti na voz ter tako odpeljati v zapor. —

Zato je dobil pri okrajni sodnji v Celju 3 mesece težke ječe poostrene z enim postom mesečno. Drugi hlapci se pa bodo morali zavoljo prehitre vožnje zagovarjati pred okrajnim sodiščem.

Pozor gostilničarji v celjskem pol. okraju! Okrajno glavarstvo celjsko je ukazalo, da morajo gostilničarji v pol. okraju celjskem imeti povsod v gostilniških prostorih nabit cenik jedi in pijače. Odredba stopi 1. maja 1909 v veljavo. Orožništvo bo pazilo, da se ta odredba vestno izvršuje.

Okoliška šola v Celju je pričela zopet z rednim poukom v ponedeljek dne 11. jan. t. l.

V premogovniku Pečovnik pri Celju so delo popolnoma opustili. Vse delavstvo je odpuščeno. Za silo so pridržali le sedem mož in uradništvo. — Sliši se, da mislijo proizvajanje v tem premogokopu sploh ustaviti.

Čemu bo služila sirotišnica nemškega društva za varstvo in oskrbo otrok v Celju? To nam je tako odkritosrečno povedal nek celjski dopisnik, ki v „marburgerci“ tako bridke solze pretaka o uspehih Slovencev v Celju; sirotišnica v družbi z domom za „nemške“ vajence naj skrbi za naraščaj Nemcev v Celju! Z germanizacijo slov. obrtniških vajencev in pomočjo c. kr. vlade in sodnih uradnikov naj se vzdržuje degenerirano celjsko nemštvo. Upamo, da niti tako ne bo šlo!

Dijaško semenišče v Celju. Iz duhovniških krogov smo izvedeli, da se je večina g. župnikov na deželi izrekla proti nameri postaviti v Celju dij. semenišče; oni želijo, naj se v Mariboru sedanje dij. semenišče razširi in ustanovi tam zasebna gimnazija.

Premembe pri učiteljstvu. Učitelj na okoliški deški šoli v Celju, g. Juro Kislinger, prideljen je v službovanje z jan. t. l. štirirazrednici v Petrovčah; iz Petrovč pa je premeščen tam. suplent g. Delakorda na celjsko okoliško šolo.

V pojasnilo. Piše se nam: Omenili ste zadnjič odlikovanja naduč. in okr. šl. nadzornika Fr. Brišnika v Brucku. Mož — piše se Brischnik — je res rodom iz St. Jurja ob Taboru, torej slovenskega pokolenja, a čuti se čisto — Nemca. Tudi njegovi nemški gornještajerski tovariši ga imajo za svojega „stramm“ — brata!

o † Frane Hanželič. Iz Hardeka pri Ormožu nam prihaja žalostna vest, da je umrl tam v soboto gosp. Franc Hanželič v 64. letu svoje starosti. Bil je dolgoletni župan hardeški, cerkveni ključar in poprej tudi podnačelnik okr. zastopa. Bil je vselej vnet Slovenec in je pomagal povsod pri narodnih in gospodarskih napravah. Bil je tudi član krajn. šol. sveta Ormož-okolica in med ustanovitvi hardeške slov. požarne brambe. Naj bi mu bila po trdem delu v življenju zemljica lahka! — Pogreb se vrši jutri, 12. t. m.

Škrlatica v Sevnici. Ker se je v zadnjem času tudi tukaj pripetilo več slučajev obolenja na škrlatici, je c. kr. okrajno glavarstvo z ukazom, da ostanejo šole v Sevnici do 7. februarja zaprte.

Razbijanje šip. Dne 1. nov. 1908 zvečer je prišlo več fantov v Primusovo gostilno v Arclinu nemir delat. Gostilničar je zaprl gostilno in spustil samo nekega Dobratinška notri. Vsled tega so menda iz jeze fantje pobili vse šipe in obtoženi Naglič je vrgel kamen v okno ter skoraj poškodoval notri pri oknu stoječega Dobratinška. Z ozirom na popolno pijanost dobil je samo 5 tednov zapor z enim trdim ležiščem.

Sokol v Trbovljah. Pravila za sokolsko društvo so že vložena in kmalu se bode moglo vršiti ustanovno zborovanje. Pripravljalni odbor je pridno

na delu, podpirajo ga uprav nenavadne simpatije. V malo dneh se je nabralo za „Sokola“ čez 500 K. svota ki še vedno narašča, priglasi se že prav mnogo članov, zato bo trboveljski „Sokol“ že ob svojem rojstvu lahko prav krepko nastopil. Naj bi njegovo delo prineslo obilnega sadu!

Trbovlje. Novi občinski zdravnik g. dr. Branko Žizek je nastopil svojo službo ter stanuje v občinski (Inesovi) vili na Hrastniku. G. dr. Žizek ni le dober zdravnik temveč tudi strokovnjak v zobozdravništvu, tako da si bode marsikdo lahko prihranil dosedaj potrebno vožnjo v Celje ali Ljubljano. Našemu prvemu slovenskemu zdravniku želimo prav obilo sreče!

Šola v Svetini nad Celjem je od novega leta sem zatvorjena zaradi škrlatice in ošpic.

Poučni tečaj za kletarstvo se bo vršil od 3. do 8. februarja na deželni vinorejski šoli v Mariboru. Priglasiti se je treba do 30. januarja.

Okrajni proračun v slovenjebistriškem okraju znaša za l. 1909 87.533 kron. Pokril se bo ta znesek s 50% okr. doklado v znesku 59.159 kron. Ostal znesek 28.373 K 55 v se pokrije s čistim dobičkom pri okr. hranilnici. (G. župnik Medved se sedaj pere po „Straži“ zaradi okr. hranilnice. No, po toči je prepozno zvoniti!)

o **Občni zbor okr. odbora Nar. stranke v Ormožu** se je 11. t. m. izvršil častno in lepo ob mnogobrojni udeležbi somišljenikov iz celega okraja. G. Janko Lesničar je podal kratek pregled važnejših političnih dogodkov v minulem letu; veliko razburjenje je med zborovalci vzbudilo dejstvo, da so „kmečki“ prijatelji v km. zvezi glasovali za ogrsko nagodbo, katera je tudi delni vzrok letošnje vinske krize v okraju. Glede bodočih deželnozborskih volitev se je sklenila sledeča resolucija: „Na shodu Narodne stranke dne 10. jan. v Ormožu zbrani deželnozborski volilci zahtevajo, da naj Kmečka zveza v najkrajšem času odgovori na kompromisno ponudbo Nar. stranke. Želijo, da se naj sklene pravičen kompromis med strankama, da bodo spodnještajerski Slovenci kar najboljše zastopani v deželnem zboru. Ako pa Km. zv. ne bi ugodila tej pravični zahtevi, bodo volilci Nar. str. sami kar najodločnejše posegali v volilni boj.“ G. M. Stibler je predaval o povzdigi vinske kupčije in o ustanovitvi vinarski zadrugi v Mariboru. Razvila se je živahna debata, ki je rodila marsikateri dober nasvet in sklep. Pri volitvah v novi okr. odbor se je izreklo priznanje in zaupanje dosedajnemu okr. odboru, zlasti pa njegovemu vrlemu načelniku g. Jos. Šinku, katerega se je naprosilo, da bode tudi nadalje vodil strankino organizacijo v okraju. V odbor so se izvolili somišljeniki iz vseh stanov in krajev v okraju. Sedaj pa na krepko odločno in neumorno delo!

Občni zbor slovenjegraške podružnice Ciril-Methodove družbe dne 6. t. m. je bil veličastna manifestacija narodne misli v Slovenjemgradu in v ponosni narodni občini Šmartno. V imenu glavne družbe je govoril potovalni učitelj Ivan Prekoršek. Po zborovanju se je vršila ljudska veselica v novi restavraciji g. Kaca, ki je moralno in gmotno uspela nepričakovano dobro. Podružnica odpošlje družbi 200 K pokroviteljnine kot čisti dobiček slavnosti. Čast takemu delu!

Tudi tu nastavimo vódl! Ako se ozremo malo pazno po ožji naši domovini, vidimo, da je tu mnogo hiš i. dr. zavarovanih pri „Donavi“, pri „Assicurazione generale“, pri „Fönixu“ itd. — Na tisoče in tisoče slovenskih kronc gre na ta način slednje leto v nemški in laški mošnjček. Čemu to?

Mar nimamo solidnih, dobro fundiranih slovanskih zavarovalnih družb, kot so n. pr. „Slavija“, „Splošna češka“ itd.? Te družbe propagirajo naša kulturna stremjenja, dočim nemške in laške zavarovalnice pač dobro poznajo naš denar, v pospešitev duševnega našega napredka pa niči vinarja ne žrtvujejo. — Vsak razumnik tedaj ve, kaj mu je potem-takem storiti. Osamosvojimo se na vse strani! Ne gojimo gadjje zalege v lastnem domu! Bodimo dosledni vsepovsod ter uvažujemo dejstvo, da nam je sorodnik vendar bližji, nego pa — tujec.

Iz Krčevine pri Mariboru. Goštilničarju Alojziju Jeriču v Krčevini je umrla dne 1. prosinca edina hčerka Fanika v 13. letu. Pripeljali so jo v Gradec zaradi operacije, tam pa je podlegla po dolgih mukah svoji bolezni.

Kako skrbi g. dr. Korošec za slovenske obrtnike? Odlično narodni obrtnik iz Sav. doline (ime v uredništvu na razpolago) nam pošilja dopisnico, katero mu je poslal neki mizarski pomočnik Gašpar Zupanc iz Maribora. Glasi se tako: „Zvedel sem, da iščete mizarske pomočnike. Jaz sem sedaj brez posla, pa k vam ne grem, ker ste velik brezverec in sluga celjskih dohtarjev kakor so mi povedali naš gospod duhovnik doktor svetega pisma Korošec. Tudi so mi povedali, da nečete plačati pomočnikov. Odgovorite mi poste restante Celje, če ste res tak naroden falot.“ Torej g. dr. Korošec se ne sramuje obrekovati in gmotno oškodovati slovenskega obrtnika, kateri slučajno ni pristaš Kmeč. zveze, ki je pa na vsak način boljši kristjan ko duhovnik, ki na tak način skuša spraviti svojega bližnjega v škodo. To je torej tista „vera“ političnih duhovnikov! G. dr. Korošec, bodite uverjeni, da vam te „skrbi“ slov. obrtniki ne pozabijo! Radovedni smo samo, ali ima č. „doktor sv. pisma“ tudi nemške obrtnike tako v evidenci? V Mariboru bi bilo zelo koristno.

Iz Maribora. Posestnikova hči Franciška Križan je prinesla dne 23. grudna kakih 100 pokvarjenih klobas na trg. Tržna kontrola jo je javila okrajnemu sodišču, ki jo je obsodilo na pet dni ječe.

Dekan v Laškem je postal dr. Fr. Kruljc, doslej stolni vikar v Mariboru.

Občinske doklade v mariborskem okraju. Za leto 1909 so se dovolile občinam sledeče občinske doklade: Brestenica 60%, Dobrenje 60, Bistrica pri Rušah 55, Grušova 50, Jelovec 60, Ješenca 50, Kumen 60, Orehova ves 60, Pláč 45, Slivnica 60, Skoke 60, Slatinski dol 56, Sv. Jakob 52, Rače 50, Dragučova 50, Vosek 50, Cršak 50, Vrhov dol 58, Špičnik 60, Pobrežje 60, Polička ves 45.

Višjih doklad pa je treba občinam: Ciglenca 72, Gornji Duplek 85, Spodnji Duplek 85, Fram 70, Gornje Hoče 135, Sv. Križ 90, Leitersberg 80, Loka 100, Morje 100, Pohorje 75, Sv. Peter 95, Ranče 92, Rošpoh 88, Rovte (Rdeči vrh) 88, Ruše 71, Selnica ob Muri 86, Smolnik 75.

Krčevina pri Mariboru. Šolsko vprašanje v Krčevini in Leitersbergu se je rešilo za Slovence ugodno, kakor se je poročalo že pred mesecem po naših listih. Dosedanja utrakvistična šola, iz katere so hoteli izrinuti slovenski ponk popolnoma, se razdeli v prihodnjem šolskem letu v slovensko štirirazrednico in nemško dvorazrednico. Poparjeni Nemci sicer trde, da jim je zagotovljena tri-razrednica, toda računili so pri tem na slovenske otroke, katere menijo pri-

vabiti ali prisiliti v nemške razrede. Svojih otrok imajo Nemci komaj za enorazredno šolo.

Iz Rožpoha (Razpoka) pri Mariboru. Jeseni 1908 se je izselil iz Razpoke g. Heinrich Mallner, bivši posestnik Aubergerja pri Mariboru. To krasno posestvo je kupil od njega kmet Kristovič (iz ptujskega okraja), katerega smo spoznali v kratki dobi kot izobraženega trdnega narodnjaka. — Mallner se je preselil v Pivolo pri Hočah, kjer pa je nagloma umrl dne 9. grudna. Mallnerja se spominjajo gotovo tudi v Jesenicah na Kranjskem, kjer je bil svoj čas ravnatelj tovarne. Nekdaj je deloval zelo v nemškem zmislu, v zadnji dobi pa je živel v miru.

V Svičini nad Mariborom so ustanovili v nedeljo, dne 3. t. m. rajajzenko za občine Svičina, Pláč, Špičnik, Slatina, Sv. Jurij ob Pesnici in Gornja Kunigunda. Par tednov poprej je jela v svičinskem župnišču posloovati posojilnica kmetске zveze.

Iz Bohove pri Mariboru. Pri občinskih volitvah dne 12. grudna 1908 se je izvolil sledeči občinski zastop: v prvem razredu: Janez Lebe, Janez Zel, Franc Strmšek in Franc Gselman; v drugem razredu: Franc Frangež, Alojzij Grašič, Franc Rečnik in Janez Šuc. Nekateri teh mož poznamo kot narodne in napredne in upamo, da bodo spravili v občinskem uradu slovenščino do veljave, dasi imajo zraven sebe precej štajercijancev v odboru.

Iz Arveža. Okrajni zastop je odbil prošnjo, naj prispeva s kakim večjim zneskom za vzdrževanje „Südmarkine“ ljudske knjižnice.

Volitve v okolici in trgu št. Jur ob Južni žel. Klerikalci se z vsemi silami pripravljajo, da bi dobili trg in okolico v svojo oblast. Naprednjaki, združite se in glejte, da vam ne bodo gospodarili kaki prenapeteži. Posnemajte vrle Ponkovičane in Drameljčane. Ako se postavite na noge, je zmaga vaša!

Taščo je umoril neki Sauseng s pomočjo svoje žene v Rinegnu bl. Radegunde pri Gradcu. Sauseng je na pol zmešan in surov človek, kateri je živel s svojo taščo v vednem prepiru.

V Gornjem gradu se je osnovala „Ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda“. Pravila so se že predložila vladi v potrdilo. Kakor hitro dobi osnovalni odbor potrjena pravila, skliče prvi občni zbor. Med vrliimi rodoljubkami v Gornjem gradu je veliko zanimanje za družbo in so te nabrale že lepe svote. Živele!

Ponesrečil se je pri podiranju dreves v Prekopi pri Vranskem Janez Planinc. Pripeljali so ga v celjsko bolnišnico, kjer je pa vsled dobljenih poškodb že umrl. Sodna preiskava bo pokazala, kdo je kriv te nesreče.

Iz Sv. Petra v Sav. dol. 9. jan. zjutraj je pobrala bridka smrt tukajšnjega vrlega in dobro značnega goštilničarja Marka Pirca. Umrl je v najlepši moški dobi. Bodi mu zemljica lahka!

Vinski sejm priredi 26. in 27. jan. nemška kmetijska podružnica v št. Ilju v Slov. goricah.

o Berlinu za nemško šolstvo na Spodnjem Štajerskem. 26 let že dobivajo nemške šole in otroški vrtci na Spod. Štajerskem denarno podporo iz Berlina. Letos so dobili v Pobrežju pri Mariboru 60 kron, v Hrastniku 40, v Slovenski Bistrici 35, v Slov. gradu 35, v Studencih, Brežicah, Sevnici, Vojniku, Rogatecu, Ormožu, Ljutomeru in Pekrah po 25, št. Ilj in Vitanje po 24, Pragersko in Velenje po 20 K.

Časi se izpreminjajo si menda misli tudi c. kr. okrajno glavarstvo v Slov. Gradcu. In zato je dovolilo najemniku lova pri Sv. Primožu nad

Muto W. Neunerju 12 (reci dvanajst) nadzornikov, oziroma zapriseženih lovcev, četudi ni svoj čas dovolilo slovenskemu najemniku za isti revir več ko dveh. Neuner je pač nadučitelj na nemški šoli. Ali je Nemec tako dober človek, da je hotel mnogim pripomoči do cenih lovskih kart, ali se pa sam ne zanese na lovce in jih je dal zapriseči, to se ne ve. Stvar ima pa še drugo lice. Vsak zapriseženi lovec ima tudi pravico trositi strup. In kakšne nesreče se lahko pripetijo, če je skoro pri vsaki drugi kmečki hiši — strihnin! Ali je vse to znano visokemu c. kr. uamestništvu v Gradcu? Če ne, naj se informira ter ukrene potrebno, da ne bo tako neprevidno postopalo c. kr. okrajno glavarstvo v Slov. Gradcu in tako hitro menjavalo svoje naziranje **št. Janž na Vinski gori.** Tukaj razsaja kužna bolezen škrlatica, radi katere je šola že drugi mesec zaprta. Zahtevala je že mnogo žrtev.

Iz Sv. Janža pri Velenju. Naš občinski odbor se je pri svoji zadnji seji, radi žalostnih krivic ki se nam Slovencem godijo, izrekel za izključno slovensko uradovanje. Nemški dopisi se ne sprejemajo. Toraj tudi tukaj se je jelo daniti. Živel novi občinski odbor! Povsod tako naprej in zagotovljeni so nam boljši časi.

Dani se! Iz Ljubnega se nam piše: Pri nas na Ljubnem je do zadnjih časov kraljeval župnik g. Dekort. Pri zadnjih občinskih volitvah pa ni prodril v nobenem razredu. Posebno veselo znamenje je, da so se mu uprli kmetje okoličani. Sfrčal je mož iz občinskega odbora. Udeležba pri volitvah je bila ogromna. Nihče v našem trgu ne pomni, da bi se kedaj volitev v občinski odbor udeležilo tako veliko število volilcev. Tudi za nemškutarje ni več prostora v novem občinskem odboru. (To je zanimiva prikazen, ki se bo še drugod ponovila. Kmetje se osamosvojitejo!)

Podravski odsek akad. fer. društva „Prosveta“ je ustanovil v Vuze-nici prepotrebno javno ljudsko knjižnico, ki je v lokalih g. župana Antona Mravljaka. Slovenci in Slovenke! Segajte marljivo ravno sedaj v zimskem času po jako pončnih in zabavnih knjigah. Izobražujte se, ker le v izobrazbi je moč in prava pot do vsestranske osamosvojitve slovenskega naroda!

Narodnega lončarja in sodarja bi nujno potrebovali v Slov. Bistrici. Obrtnikov teh strok že nekaj časa sploh ni več v Slov. Bistrici in bi torej prav lahko izhajali.

d Društvo za varstvo in oskrbovanje otrok v celjskem sodnem okraju se je komaj ustanovilo in že se vidi, da bo imelo dovolj dela. Naznanilo se mu je doslej že 8 slučajev, v katerih hoče pomagati. Ker se je v nekaterih listih odbor netočno objavil, je to drugod vzbudilo slabo kri proti društvu, ki pa na netaktnosti dotičnih časopisov ne nosi nobene krivde. Društvo hoče s pomočjo in podporo vseh mladinsoljubov delovati edino v korist narodove mladine.

d Iz Polzele. Tukaj je umrla ga. Alojzija Atteneder, mati župnika Attenederja, stara 81 let.

d Iz Polzele. Nekaj o naši fabriški gospodi. Zadnji čas so bili naši „fabriški gospodi“ sila odurni drzni in prevzetni. Kakor se je že po časnikih poročalo, ter se že pri sodnji v Celju obravnavalo, so celo streljali za Slovenci ter je nek večer tovarniški čuvaj zadel nekega, v trdi temi na tovarniško dvorišče zabredlega Slovenca, v trebuh. — Nekoč so se hoteli poskušati s „feuerberškimi“ sekirami. Pri obravnavi je neki Killian baje po krivem prisegel, radi česa se

je vložila pritožba. — A mož jo je junaško pocedil nekam, kjer čaka bolj-ših časov, ko ga ne bo več sodnijska pozivnica iskala. — Sedaj so nekako bolj mirni, ker so višji gospodje tukaj — ki jih malce „aufmišajo“.

a Belo zastavo so razobesili v nedeljo ob 1. uri popoldne na jetniš-nici v Slov. Bistrici, v znamenje, da ni nobenega restanta. To se že 10 let ni zgodilo.

o Božičnica na domači šoli na Muti se je kaj lepo obnesla. Udeležilo se je posebno veliko staršev in drugih odraslih ljudi, ki so z vidnim zanimanjem poslušali nagovor in rasne deklamacije ob okrašenem božičnem drevescu. Nato so pa bili obdarovani vsi šolarji s toplimi oblačili. Da se je moglo vse to tako lepo izvršiti, zaslu-žijo posebno zahvalo p. n. darovatelj in nabiratelj darov. Podpisaneec sem se bil namreč obrnil do nekaterih rodoljubnih dam in gospodov s prošnjo, da naj bi blagovolili nabirati v krogu svojih znancev in prijateljev za božič-nico naši deci na meji. Domači rodoljubi, Vuzeničani in Vuhredčani so bili namreč omogočili s svojimi darovi prirediti primerno šolsko slavnost ob ce-sarjevem jubileju. In tako sem bil pri-moran obrniti se na druge mladino-ljube izven okraja. Moja prošnja je našla lep odmev, kakor kaže uspeh. Vposlali so sledeči gospodje in dame naslednje nabrane zneske: Marija Pol-jančeva Maribor 60 K, kot donesek mariborske ženske podružnice, Miloš Štibler Celje 58'10 K, nabranih v Celju in na svojih potovanjih, Dušan Senčar Rogatec 35 K, Micka Urbančeva Le-ben pri Ribnici 30'20 K, Janko Korže Slov. gradec 21'73 K, Jelisava Zadra-vec Središče 14 K, dr. Josip Komlja-nec Ptuj 14 K, Matilda dr. Grossman-nova Ljutomer 11'40 K in kos blaga, Rudolf Vrabl Vransko 6 K. Razun teh nabirateljev in nabirateljic je darovala gospa Pahernik iz Vuhreda 15 K in g. kaplan Ivan Hauptman na Muti 4 krone. V imenu obdarovanih otrok se iskreno zahvaljujem vsem imenovanim gospodom in damam kakor tudi vsem mnogoštevilnim darovateljem in daro-vateljicam, katerih imen mi ni mogoče imenovati. V plačilo jim bodi prijetna zavest, da so pomagali mladini in ob-enem narodni stvari na skrajni meji. Bog plačaj! — Anton Hren, voditelj družbine šole na Muti.

o Sv. Bolfenk p. Središču. Narod. hranilnica in posojilnica je imela v nedeljo dne 10. t. m. svoj drugi uradni dan. Prometa je bilo dosedaj 15.201'16 kron. Vlog je bilo za 8286'98 K, po-sojil in drugih izdatkov pa 6914'18 K. ostane torej v gotovini 1372'80 kron. Posojilnica in hranilnica vrlo napreduje.

o Javno vprašanje na c. kr. okr. glavarja v Ptuj. Učenci ormoške nem-ške šole rekrutirajo se gotovo iz 99 odstotkov slovenskih otrok. Da bi pa imela ta šola kljub temu nemški zna-čaj, pišejo imena teh otrok popolnoma nemški; namen take pisave je jasen. Iz Tomažič, Čavničar, Marčec, Jurja-šević napravijo kratkomalo — Toma-schitsch, Tschawnitschar, Marschetz, Jurjaschewitsch. To bi skoraj svedo-čilo, da razpolagajo ti gg. učitelji s hektolitri črnila in z zelo mnogo pro-stim časom. Vprašamo zato gosp. okr. glavarja, ali je tako pačenje dovoljeno, ali veljajo predpisi in postave samo za Slovence, za Nemce pa ne? Prosimo prav uljudno odgovora!

o Prva Slovenka kot urarska po-močnica. Iz Ljutomera se nam piše: Vrla hčerka narodnega urarja Martina Čagrana, ki je zvest naročnik „Nar. Lista“, bila je na dan Sv. treh kra-ljev oproščena v svoji stroki in je prva slovenska urarska pomočnica. Čestitamo očetu in hčerki prav iskreno!

Krščansko-socialni tečaj v Šoštanj. Šaljiv kmet, naš dober somišljениk, iz Škal nam piše: Mislili smo, da se se že končali tisti časi, ko se je kupovalo volilce s pivom in gulašem; no, kakor je pokazal zadnji „krščansko“ socialni tečaj v Šoštanju, se tisti „zlati“ časi zopet vračajo. Nad 200 obedov se nam je plačalo v Šoštanju, da bi se nam prikupil naš ljubi rojak g. profesor Verstovšek, o kateremu sem čul praviti, da je še pred par leti imenoval g. dr. Korošca hinavca in lažnjivca, a je sedaj njegov politični prijatelj. Iz ljubezni do nas gotovo ne! Kmetje smo veseli, če kaj novega čujemo, magari od tega gospoda profesorja; samo razumeti ga moramo in pa toliko pošten mora biti, da si ne misli, da se mi damo za jedno župo in kos govedine kupiti! Konec zborovanja je bil zelo zanimiv: gg. Krohne in Make sta nam kazala, kako se duhovniki, ki ne spadajo na politične shode, iz sobe vrže. Hvala lepa — morda še pridemo kedaj do praktične vaje! Saj deželnozb. volitve so blizu in sitnih kaplanov povsod dovolj!

a Iz Sevnice ob Savi. Tudi v tem trgu so pričele nemške trdnjave pokati. Zloglasni „Hotel“ edino središče vsenemcev je te dni prešlo iz rok gospe Mrazove v lastnino gospoda Juvaničiča posestnika na Zidanem mostu.

b Zasulo je 18 letnega zidarskega učenca Štefana Ertla, doma od Sv. Marjete na Dravskem polju, ko je z drugimi delavci odkopal pobočje pred hotelom „Alwies“ pri Mariboru, kateri prostor rabi Južna železnica za polaganje novega tira. Sodnijska komisija, ki je s preiskovalnim sodnikom dr. Reiserjem takoj prišla na lice mesta, je dognala, da so bile varnostne naredbe nezadostne.

b Poskušen samomor. V Gradcu se je ustrelil v soboto v mestnem parku vpokojeni stotnik Moric pl. Kaiserfeld. Našli so ga s smrtnonevarno rano na desnem senci blizu Frančkovega spomenika. Stotnik Moric vitez Kaiserfeld je bil jedini sin prejšnjega štajerskega deželnega glavarja Morica viteza Kaiserfelda, kateri je, predno je postal čisto-krvni Nemec, slišal na lepo slovensko ime Blagotinšek. Kaiserfeld je napisal na listič: „Jaz se ločim prostovoljno s tega sveta zaradi težke živčne bolezni“.

a Pozor pred žganjem! Dne 9. t. m. našli so 18 letnega Hvala Franca v Št. Petru pod Sv. gorami mrtvega ob cesti. Fant si je preveč žganja privoščil ter je po noči domu gredoč v pijanosti tako nesrečno v sneg padel, da si iz njega ni mogel več pomagati in da se je zadušil.

a Občinske volitve v novi občini Tezno pri Mariboru, ki so se vršile zadnji petek, so končale z nemško zmago.

v Legar nastopa zopet v nekaterih občinah, v zadnjem času pojavil se je eden slučaj tudi v Vojniku. Škratica zmiraj bolj razsaja vkljub prizadevanju merodajnih oblastev, ki se pač premalo brigajo za popolno zatiranje nevarnih nalezljivih bolezni.

v Iz Frama pri Mariboru (Občinske volitve, Ciril in Metodov nabinik. odhodnica). Pred kratkim so bile pri nas občinske volitve, za katere se je vršil hud boj. Sijajno so zmagali slovenski naprednjaki s svojimi kandidati v vseh treh razredih proti kandidatom g. župnika, ki je po volitvah klaverno tožil, da so se „združili nemškutarji in štajercijanci s slovenskimi liberalci proti veri“. Kdo se ne smeje? Ne, ne g. župnik ni nam bilo treba take pomoči; nemškutarji in štajercijanci so s svojimi kandidati ravno tako propali ko vaši izvoljenci z vami v red. Saj vendar niste pričakovali, da bi vo-

lili zavedni napredno misleči narodnjaki v občinski zastop može, ki bi kimali na vaše povelje!

v Uradni dan celj. okr. glavarstva se vrši v Šmarju pri Jelšah 14. januarja, v Trbovljah 25. januarja, na Vranskem 18. februarja. — V Celju so ti uradni dnevi vsako sredo in soboto izvemši praznike.

d Mestno hranilnico (šparkaso) v Brežicah revidirata v prisotnosti c. kr. okrajnega glavarja dva računski uradnika iz Gradca. Radovedni smo, kakšen bo uspeh te revizije posebno ali bodeta računski uradnika oziroma politična oblast zasledovala, ali se posojuje denar v smislu pravil ali ne in če je posebno denar varovancev v tem zavodu varno naložen.

Občinske volitve v Dobrini pri Zetalah so se vršile častno za narodno stvar: izvoljeni so odločni narodni možje, za župana pa zaslužni dosejajni župan g. A. Peklič. Ptujski Straschill se je mešal nekaj v volitve, pa je sramotno propadel.

Iz Šoštanja. V zaporu tukajšnje okr. sodnije se je včeraj zjutraj obesil za hlačni pas dobro znani hud nemškutar Štefan Möhl iz Družmirja. Bil je dalje časa v preiskovalnem zaporu, ker je bil obtožen več zažigov lastnih poslopij. Prej v Št. Vidu in slednjič v Družmirju, ko je spravil celo vas v nevarnost. Po dokončanem zaslišanju si ga je državni pravnik zaželel v Celje ter je bilo odrejeno, da ga zjutraj s prvim vlakom orožnik odpelje. Möhl kot prebrisan trgovec je uvidel, da ni druge pomoči in se je rajši ponoči obesil. Zjutraj ob 5. uri so ga našli mrtvega. Pred 3 tedni je skušal pobegniti, in le s silo ga je na cesti ujel sodni sluga ter ga s pomočjo kovača Druksa zopet spravil pod ključ. Kaj reče k temu g. dr. Trtnik? Morda je paušal za premog premal, da se je Möhl pustilo na sprehod, da ni zmrznil? Jednemu slovenskemu jetniku se je baje to že zgodilo.

Mišjon imajo od 13.—20. januarja pri Št. Petru v Sav. dolini. Pridejo oo. jezuiti iz Ljubljane. V Št. Petru imajo namreč kmalu obč. volitve in treba je še nekaj volilcev njeti!

Ljutomerska okrajna posojilnica je eden najstarejših denarnih zavodov, ki so pod revizijo celjske „Zadružne Zveze“. — A glej ga spaka! Po mlačnosti in nebriznosti ljutomerskih in okoliških naprednjakov je prišlo v minulem letu načelstvo in nadzorstvo te posojilnice v klerikalne roke. Ni se torej preveč čuditi, da se je v seji dne 1. avg. 1908. sklenil izstop iz „Zveze slov. posojilnic v Celju“ (!) in pristop pod revizijo klerikalne ljubljanske „Zadružne Zveze“. No, ta korak pa je bil malo prenačilen in nepremišljen, kar priča razsodba celjskega okrožnega sodišča na pritožbo ondotne „Zadružne zveze“. Omenjeni sklep načelstva in nadzorstva z dne 1. avg. je namreč razveljavljen. Do takih sklepov ima pravico občni zbor, ne pa samo načelstvo in nadzorstvo posojilnice, ki je to sklenilo povrh še o nepravem času in se malce zmotilo tudi z naslovom celjske „Zadružne zveze“. — Dasi se je tedaj prvi tak poskus ponesrečil, vendar se je vočigled neagilnosti ljutomerskih naprednjakov upravičeno bati, da nasprotniki drugič zmagajo.

Kako delajo slovenski klerikalni „kmečki“ poslanci agrarno politiko? Pri zadnjem glasovanju o pooblastilnem zakonu za uvoz srbske živine v Avstro-Ogrsko so se odstranili vsi kranjski in goriški klerikalci, dočim so štajerski glasovali proti, edino le za to, ker je glasoval proti tudi posl. Roblek. Stvar je zanimiva; lansko zimo se je dolžilo in obrekovalo Robleka, da je on „zakrivil“ ta uvoz in se je imenovalo na-

prednjake „izdajalce kmečkih koristi“ — dasi se N. str. nikoli ni izjavila za to pogodbo! Letos pa štajerski klerikalci še mirno sede s kranjskimi in goriškimi „izdajalci km. koristi“ v jednem klubu, v katerem baje vlada popolna edinost glede „načel“ (in glede varanja slovenskih kmetov). Svoje izdajalstvo hočejo sedaj klerikalci prebarvati z melioracijskim fondom in star. zavarovanjem, zakona, ki bi bila lahko tudi brez koncesij nemškimi fabrikantom sklenjena v najkrajšem času. No mi nimamo nič proti temu, ako se na ta način demoralizira iste, ki danes še stoje v taboru Km. zveze! Nosi pa taka politika tako jasno pečat nemorale in nepoštenosti, da se mora normalen človek čuditi, kako jo morejo delati in odobravati „branitelji“ verskih in narodnih svetinj slovenskega ljudstva! — Vkljub temu pa izdajstvo kranjskih in goriških klerikalcev ni pomagalo mnogo: poobl. postava velja le za 3 mesece in pogodba z Rumunijo je izključena iz te postave. Začel se bo nov boj in menda tudi nova — kľavja kupčija. Kmetje pazite!

Iz Maribora. Regulacija Pesnice v mariborskem okraju se nadaljuje v letu 1909 od Cirkniškega pritoka do točke 400 m pod mostom okrajne ceste v Št. Lenart. Po načrtu bode stalo delo 120.000 kron z novim mostom vred. Okraj prispeva po odloku deželnega odbora kakor doslej z 10%.

Iz Maribora. Živinoreja. Okrožje „Šentilske kmetijske podružnice“ se je proglasilo za marijadvorski plemenski okraj, ker uspeva v njem najboljše marijadvorska goveda. To okrožje obsega občine Št. Ilj, Gradiško, Dobrenje, Sv. Jurij ob Pesnici, Gor. Sv. Kungoto, Plač, Špičnik, Slatinski dol, Svjčino, Cirknico, Jarenino, Sv. Jakob v Slov. goricah, Kanižo, Poličko vas, Na Ranci, Vrčice, Vukovski dol, Cršak in Selnico ob Muri.

a Bratov denar je dvigal iz posojilnice Jakob Šuhel iz Pečovja pri Celju. Svojo doto 1200 K je tekom treh mesecev zapil po raznih gostilnah. Nato je izmaknil svojemu bratu Ivanu hranilno knjižico in je vzdignil že okoli 400 K. Ko je ta zapazil, da mu manjka knjižica, je naznanil stvar okrožnemu sodišču, katero je dalo Jakoba Šuhla zapreti, ko je zopet prišel po denar.

a Zopet nemško veleposestvo padlo! Grad Hartenstein pri Slovenjgradcu (posestvo meri 346 oralov) je kupil g. Ivan Knez iz Ljubljane za 72 tisoč kron.

a Za uboge na Vranskem je volil dne 2. avgusta 1908 na Vranskem umrli Jakob Brinovec znesek po 1000 K, kojega obresti se naj vsako leto na dan njegove smrti razdelijo.

15 tisoč kron za plemstvo! Šoštanjski Hans Woschnag bi rad dobil plemstvo. Mož se je peljal v Slovenjgradec in ponudil tam okr. glav. 15 tisoč kron kot fond za ustanovitev hiralnice v okraju, če dobi plemstvo. Pa so se njegovi tisočaki zavrnil in Hans v Slovenjgradec, Hans iz Slovenjgradca!

Iz Ljutomere. Kje bode gnjezdil čuk? Dekan Jurkovič je odpovedal „Bralnemu društvu“ prostore v svoji vili. Moral je pač imeti zelo tehtne vzroke za to. Sedaj smo pa radovedni, kje bo gnjezdil in skovikal „čuk“?

Drobne mariborske novice. Ustreliti se je hotel v javnem stranišču v Melju 18 letni pisar Sam. ch. Prepeljali so težko ranjenega v bolnišnico. — Zginil je prostak Sauer od 47. pešp. Najbrž je pobegnul.

Kupujte narodni kolek!

Novice iz drugih slov. krajev.

Velikanski shod za slovensko vseučilišče se je vršil dne 10. t. m. v Ljubljani. Udeležilo se ga je do 3000 ljudi obeh strank.

d Ljudski shodi za slovensko vseučilišče so se vršili preteklo nedeljo razen v Ljubljani tudi v Velikih Laščah in v Kostanjevici. V Cerkljah na Gorenjskem se je vršil velik kmetijski shod, ki se je pečal s starostnim zavarovanjem za kmete, pa tudi sprejel odločne resolucije zoper imenovanje Belarja.

Zadnje Schwarzove nakane. Preden zapusti Schwarz Kranjsko, namerava po Marchetovem receptu uriniti v Kranjsko vladno uradništvo po nemškutarstvu proslulega komisarja Peterella iz Dalmacije, kateri se je naveščal dalmatinskega zraka. Poslanci pozor!

Kranjski deželni zbor se je sešel dne 8. t. m. in je rešil že mnogo gradiva. V prvi seji je prišlo do burnih prizorov, ko je vstopil v zbornico deželni predsednik Schwarz. Malo je manjkalo, da ni sfrčal na zrak.

o Deželni poslanec Ivan Lavrenčič t. Po kratki bolezni je v Vrhpolju pri Vipavi na pljučnici umrl 11. t. m. Ivan Lavrenčič, ki je bil pri lanskih deželnozborskih volitvah izvoljen za poslanca v kmečkih občinah sodnih okrajev Idrija in Vipava. Že njegov oče je bil deželni poslanec istih okrajev, dokler mu niso l. 1901. iztrgali mandata naprednjaki izvolivši Iv. Božiča iz Podrage. Lavrenčič, po stanu gostilničar, je bil fanatičen klerikalec. N. v m. p.!

Važne premembe v vladni službi na Kranjskem — Po Belarju — Detela. Vladni svetnik pri deželni vladi kranjski marki Gozani, referent deželne komisije za agrarne operacije je šel na lastno prošnjo v pokoj. Na njegovo mesto je imenovan glavar v Radovljici Oton pl. Detela, bivši kandidat združenih Nemcev in klerikalcev pri zadnji deželnozborski volitvi za mestno skupino Radovljica—Kamnik—Tržič. Vlada ga je nagradila za renegatsvo s tem, da je preskočil okrajnega glavarja Parmo in vladnega svetnika Pirca.

Občinski svet ljubljanski je v svoji sobotni seji dovolil 1000 K za nesrečne Kalabreze in Sicilijance, sprejel protest proti temu, da se kranjski nemški ljudski svet vmešava v justične razmere in to z uspehom kakor se vidi pri spremembi osobja deželnega sodišča (glej naše poročilo). — Sprejela se je resolucija, v kateri se zahteva, da ministerstvo javnih del in notr. zadev občuje s slovenskimi obrt. zadrugami le slovenski. — Dovolil se družbi sv. Cirila in Metoda 1500 K podpore, „Podpornemu društvu za slov. visokošolce na Danaju“ 200 K, Slov. plan. društvu 1000 K, Zavodu sv. Nikolaja v Trstu 1000 K, Slov. filharmoniji 20.000 K in nemškemu filharm. društvu 400 K. Slednji z ozirom na to, da Kranjska hranilnica da edino pod tem pogojem Glasbeni Matici enako podporo.

7. redni strankin zbor jugoslov. socialne demokracije se vrši 31. jan., 1. in 2. febr. v Ljubljani. Referentje so I. Mlinar, E. Kristan, I. Kocmur, dr. Tuma in Ant. Kristan.

Ravnateljstvo kler. „Zadružne Zveze“ prevzame mesto dr. Pegana dr. Pogačnik, načelnik klerik. telovadnih odsekov.

b Izvoljen je v Istri v km. volilnem okraju Volosko-Podgrad za dež. poslanca dr. I. Poščić.

Isterska deželna razstava se bo priredila v Kopru l. 1910. Izvolil se je že pripravljajni odbor. Razstave se udeležijo Hrvati in Italijani.

Vinske cene v Istri rastejo. Poskočile bodo cene vinnu baje tudi po drugih vinorodnih krajih.

b Umrl je v Celovcu vladni svetnik Jože Kronik, nekdanji celovski okrajni glavar. Doživel je lepo starost 91 let. Bil je vnet Slovenec.

Gospodarski paberki. Kriza v hmeljarstvu.

Napisal državni poslanec Franjo Roblek.

Hudo gospodarsko krizo, ki pretresa sedaj one kraje južnega Štajerja, kjer je hmelj glavni vir dohodkov kmetijstva, so povzročile izredno nizke cene hmelja v zadnjih letih.

Hmeljarstvo je dajalo nekdanj onim, ki so se umno pečali z njim, dokaj lepe dobičke. — Ta dobiček pa se je od leta do leta zmanjševal, ker so se poleg ras očih pridelovalnih stroškov povprečne cene hmelja vedno bolj in bolj nizale in v zadnjih dveh letih tako nizko padle, da ne pokrijejo več pridelovalnih stroškov, da ima toraj hmeljar le izgubo.

Vzroki izredno nizkih cen hmelja so globokoležeči, pojmi o teh vzrokih so v krogih naših hmeljarjev zelo zmedeni, za to si hočemo to vprašanje natančneje ogledati.

Kakor pri vsakem se tudi pri hmelju ravna cena po razmerju ponudbe in povpraševanja.

Če se kateregakoli blaga ponuja več, kakor se ga potrebuje ali zahteva, pada cena temu blagu; če pa blaga primanjkuje, in ga kupci ne morejo toliko nakupiti, kakor bi ga rabili, potem se cena dvigne.

Poleg tega jeklenega gospodarkega zakona še prid-jo pri hmelju nekatere posebne okolnosti v poštev, ki so vzrok, da so cene hmelja v raznih letih tako zelo različne. Hmelj se ne drži dolgo. Njegova uporabna vrednost se zmanjša že po preteku enega leta na polovico ali eno tretjino. V novejšem času se pač rabijo v vedno rastoči meri razni več ali manj popolni načini konzerviranja hmelja, ki naj bi mu ohranili njegovo porabno vrednost vsaj za 2—3 leta, pa konzerviranje danes za trg še ni odločilno.

Dalje je hmeljska rastlina podvržena raznim boleznim in škodljivcem in za vremenske uplive zelo občutljiva; zato je tudi množina, sakoletnega pridelka zelo različna. Nasprotno je pa zopet poraba hmelja mnogo bolj enakomerna, kakor njega pridelovanje in menjajoče razmerje teh dveh faktorjev je glavni vzrok tako zelo menjajočih cen hmelja.

Sedanjih nizkih cen neposredno kriva je pa svetovna nadprodukcija hmelja; — pridelalo se ga je mnogo več, nego se ga more porabiti.

Hmelj se rabi edino pri varjenju piva. Sicer je izdelovanje piva v zadnjih 25 do 30 letih silno napredovalo, tudi se je pivovarniška obrt ukoreninila in razširila vsled upeljave umetnega hlajenja tudi v toplih in tropičnih deželah, kjer je bilo radi pomanjkanja ledu doslej izdelovanje piva nemogoče — vendar pa je rastla produkcija hmelja v še večji meri, kakor njega vporaba.

Pri hmelju kot blagu male teže, a povprečno velike vrednosti, ne pridejo p. evozni stroški toliko v poštev kakor pri drugih pridelkih, nimajo toraj na njegovo ceno posebne razmere posameznih krajev ali dežel odločujočega vpliva, marveč je njegova cena mnogo bolj kakor pri kateremkoli drugem pridelku odvisna od svetovne produkcije oziroma porabe.

Ne le, da se je obseg hmeljišč v nekaterih deželah zelo razširil; zvišala se je množina pridelka vsled intenzivnejšega obdelovanja zemlje tudi v onih deželah, kjer se hmeljišča nele niso zvečala, ampak celo zmanjšala. Obseg hmeljarstva se je povečal v naši mo narhiji na Štajerskem, na Ogrskem in posebno zelo na Češkem, potem v Rusiji in v ogromni meri v Zjedinjenih državah severne Amerike.

Žatečki okoliš na Češkem je pridelali pred 20 leti povprečno 70.000 centov, sedaj pa pridelajo okoli 200.000 centov na leto; v združenih državah Amerike se je pridelalo leta 1901 le 350.000 centov, potem pa vsako leto več in leta 1906 že 620.000 centov.

Na drugi strani se je, kakor že povdarjamo, v nekaterih deželah vkljub skrcenju hmeljišč vsled intenzivnejšega obdelovanja povprečna množina pridelka zvišala.

Tako se je v zadnjih 20 letih v Nemčiji obseg hmeljišč znatno skrčil a povprečna množina pridelka je ostala ista. Tudi na Angleškem so se zmanjšala shmeljem zasajena zemljišča od 71.327 akrov leta 1885 na 38.916 akrov v lanskem letu. Vendar pa ni skupna množina pridelka v isti meri padla, ker se je vsled boljšega obdelovanja redovitnost hmeljišč zvišala. Pridelalo se je n. pr. v letih 1882 do 1886 povprečno na akru le 6'89 centov, v letih 1894 do 1898 že 8'74 ctv. in v zadnjih petih letih že 9'44 centov. — Pri rastoči konjunkturi, pri vsestranskem napredku v obrtjih, v industriji in svetovnem prometu je bila tudi poraba piva in z njim hmelja tolika, da ni postala nadprodukcija hmelja in njene posledice posebno občutne, zlasti ne, ker je hmelj leta 1903 in 1904 le slabo obrodil, imel vsled tega višjo ceno in tako hmeljarje še k daljnemu razširjenju nasadov in k boljšemu pridelovanju vspodbudil.

Ko pa je pred dvema leti nastala denarna in gospodarska kriza v severni Ameriki in v Nemčiji, v deželah toraj, katere poleg Anglije pridelajo in vporabijo na celem svetu največ hmelja, prišla je kriza tudi nad hmeljarstvo. Izdelovanje in poraba piva v teh deželah se je izdatno skrčila, k čemur je rastoče protialkoholno gibanje tudi nekoliko pripomoglo.

Tako je toraj prišlo do sedanje krize v hmeljarstvu.

In kaj sedaj?

Edino sredstvo za zboljšanje cen hmelja je, da se ga pridelajo le toliko, kolikor se ga rabi, da se torej spravi pridelovanje hmelja v pravo in ugodno razmerje z njega uporabo.

Dokler se glavni vzrok sedanjih slepih cen, kričeče in nezdravo mesglasje med pridelovanjem in konzumom ne odpravi, bo tudi hmeljarstvo propadalo.

Propadalo bo v prvi vrsti tam, kjer je prodajna cena v primeri s pridelovalnimi stroški najnižja; propadalo bo tam, kjer se prideluje ali vsled neugodne zemlje, ali vsled slabega obdelovanja ali vsled zanikernega ravnanja le blago slabe vrste, ki se plača le po najnižjih cenah če najde še sploh kupca.

Ni sicer upati, da bi hmeljarji raznih dežel in narodov, uvidevši potrebo, kar na mah skrčili in zboljšali svoje hmeljarstvo. Pa k temu jih bo počasi privedla sila.

Hmeljarstvo na Slovenskem ni sicer v najboljšem, gotovo pa tudi ne v najslabšem položaju.

Res je, da niso cenenašemu hmelju nikdar tako visoke, kakor pri čeških boljših vrstah, vendar pa so pridelovalni stroški pri nas nižji in je rodovitnost rastline pri nas večja, kakor na Češkem. Tudi je naš pridelek — skrbno spravljen — prav dobre kakovosti.

Obupati toraj slovenskim hmeljarjem ni treba.

Pač pa morajo naši hmeljarji gledati bolj kakor doslej, da bodo pridelovali le blago najboljše vrste; kajti le od takšnega smemo upati, da ga prodamo po kolikor toliko ugodni ceni. Pridelovanje, obiranje in sušenje se mora vršiti z največjo skrbnostjo, izginiti morajo vsa ona hmeljišča, kjer raste le hmelj slabe vrste, debelih razmršenih kobil, ki imajo le malo moke, a neprijetni duh.

Izginiti bodo pa tudi — morali vsi oni hmeljarji, kateri ne znajo s hmeljem ravnati ali iz zan karnosti nočejo tega znati, ker takizanikerneži škodujejo ne le sebi, ampak, kar je hujše, celemu okraju.

Naše hmeljarstvo vzdržalo se bo le takrat, ako si bo z blagom najboljše vrste privabilo kupce in pridobilo svojem pridelku dobro ime v svetovni trgovini.

Koledar za kmetovalca 1909. Uredil J. Legvart založil J. Bonač v Ljubljani. Izšel je letos že četrtočkrat. Vsebinsko obstoji med drugim iz različnih razpredelnic iz kratkih prav dobrih člankov čez vse važne kmetijske panoge in iz zapisnika. To je edini slovenski žepni koledar za kmetovalca in se vsakemu posestniku najto pleje priporoča. Cena K 1'60.

o Posojilnica v Vojniku napredovala je vkljub mnogim bližnjim novim posojilnicam in vkljub temu, da posluje v našem trgu že mnogo starejši nemški „Vorschussverein“, tudi v ravno minoletem letu vsestransko zaupanje. Letos je dosegla in prekoračila prvokral pol milijona letnega prometa: 505.432 K 43 v. proti 419.713 K 84 v. v lanskem letu. Hranilnih vlog je dobila to leto 141.880'37 K (lani 112.779'86 kron), vzdignilo se je 108.700'95 kron (lani 104.989'34 K); posodilo se je na novo 78.241'— K (lani 47.728'— K); vrnilo se je 34.712 K (lani 33.391 K). Naloženega denarja pri drugih zavodih ima okroglo 38.000 K; vseh udov šteje sedaj konci leta 547 proti 529 v lanskem letu. Posojilnica ima okroglo 8000 K rezerve ter v sredi trga dve lepi skupaj se držeči hiši, v katerih so nastanjeni naši narodni obrtniki in druge slovenske rodbine.

Hranilne vloge obrestuje posojilnica po 4½% ter plačuje rentni davek sama, tako da dobijo vložniki svoje popolne obresti. Od posojil zahtevajo se 5½% proti vknjižbi ali 6% na osebni kredit. Prošnje za posojila napravljajo se vedno brezplačno ter so tudi drugi stroški kar najmanjši. Uradni dan je vsako sredo, a v nujnih slučajih se opravi pri načelniku g. A. Brezovniku lahko vsak dan.

Dopisi.

Dramlje. Ob času vesoljnega potopa je imel Noe v svoji barki med štirinogati živami tudi osla, kateri je tako rigal, da so ga vsi ljudje slišali. Menda si naš dopisnik „Slovenskega Gospodarja“ prilastuje tudi tako moč, ne pomisli pa siromak, da se njegov glas še tako daleč ne sliši kakor če lovec zajca vstreli. Dopisnik mi ponuja kar štiri nose, imam pa enega, kateri mi dobro služi. Prvi nos, katerega mi ponuja, naj pritisne na čelo našemu Ogrizku, da bode pravičen in ne bo po zvijači iskal vzrokov za prizive. Drugi nos naj pritisne Ogrizku na usta, da bode govoril in pisal le resnico, ki je še priprostemu človeku ljuba. Resnica je pa, da je Ogrizek sam ponižno prosil za orožnike, ker si drugače ni upal imeti shoda; da so pa bili orožniki nepotrebni, vedo vsi. Tretji nos naj pritisne Ogrizku na njegovo pamet, da bode sprevidel, da stvar še ni rešena in da se mora po vsej pravici rešiti kmetom na dobro povsod, kjer je dokazano, da se je bernja plačala. Vsem prejšnjim kaplanom se je prostovoljna bernja dovolila. Ljudem pa ki si samolastno prisvajajo te pravice, pri tem pa po dve nedelji blagoslova ne privoščiijo ljudstvu, ne damo bernje. Četrti nos naj pa pritisne Ogrizku na njegovo desno roko, da se bode po prsih trkal rekoč: „kriv sem, kriv sem, silno kriv sem“. Ali ni to zvito? Tajnik slučajno pozabi enega volilca v imenik vpisati.

Ogrizek pride imenik pogledat ter pravi: ta pa ni noter. Tajnik vzame pero in pravi: na vašo željo ga vpišem, pravzaprav pa bi tega ne smel brez komisije. Ogrizek tajniku zagotovi, da se ne bo pritožil; tajnik vpricho njega onega volilca v imenik vpiše. A župnik se je vendar pritožil. Ali ni to zvito? In zdaj se je moralo volilno postopanje vnovič začeti. Morebiti se dopisniku v „Slovenskem gospodarju“ sline cedijo po „mastni“ plači tajnikovi, kateri to službo opravlja poleg velikih skrbi s trgovino in s posestvom, le za blagor

občine; pripomogel je že marsikaj v prid občini sporazumno z občinskimi odborniki, kar vsak človek, ki ni hinavec, lahko potrdi. — Tukaj podpisani uvidevam, da nisem zastoj dobival pred Ogrizekovim prihodom pisem od Črešniških faranov, naj se branimo Ogrizeka kakor p... Žal mi je, da sem vsa tista pisma zažgal, ker zdaj sem prepričan, da so vsebovale resnico. Visoko spoštujem duhovnike, kajti pravi duhovnik se briga za svoj poklic, ne pa za politiko črez mero. Naj bo za danes zadosti; mogoče bo Ogrizek zopet zakuril zoper mene; zagotovim mu, da mi ne zmanjka gradiva ta ogenj pogasiti.

Anton Mastnak, župan.

Sv. Peter v Sav. dolini.

„Slov. Gospodarju“ ni treba biti preveč ponosnemu na dopise v št. 48. in 49. z dne 3. in 10. decembra 1908. Za dopisnika smatramo našega župnika tako dolgo, da se javi pravi dopisnik. Ali ni sramotno, da se nas odločne Slovence na tako grd način obrekuje; prišteva se nas k žganjepivcem in se nam daje ostudne priimke! (Sramotno!) Na drugi strani pa dopisnik ne vidi „klerikalcev“, ki leže po njivah in jarkih kakor mrličji, — a duhati jim je žganje iz ust. Nabrali so se ga najhitreje pri g. Jurju Hrovatu; on baje čita samo „Slov. Gospodarja“ in „Domoljuba“. Oblatiti hočete g. Sedmineka, ker se je udeležil občinske volitve v Grižah. Ali nima mož volilne pravice? Mož Vam menda zato ni dovolji, ker se ne pusti na vajetih voditi. Pravite mu, da je škoda za izgubljen čas, katerega je mož žrtvoval v Griže, češ, drži raje kmetsko posojilnico, da ne bode nazadovala. In vidite, ona napreduje vkljub temu, da se je mož malo pomudil v Grižah. Opozorimo Vas gospodine, da pometite najprej pred svojim pragom, potem še-le pred drugim! Ne bomo Vam rekli, da ne znate izkoriščati časa; saj pošiljate pridno svoje agitatorje med ljudi. Nedavno ste poslali tudi v Podlog k Sedmineku dva Vaša namestnika, gg. Trglava in Ušena; na mah sta se pridružila še dva podloška ministranta. Zdaj so se začele govorance špogati po gostilni, da še kaj takega Podlog ni doživel. Čudimo se gospodom, da so se tako izborno naučili govoriti. Tudi sv. misijon bomo najhitreje uporabili v agitacijo za tukajšnje občinske volitve. Nismo še dosedaj vedeli, da se lahko tudi sv. obredi uporabljajo za politiko.

Hočemo pa si zapomniti odločene dneve za sv. misijon in poslušati le verske nauke. Za drugo nimamo posluha.

Več občanov!

Iz št. Petra pod sv. gorami. V kratkem se vrše pri nas občinske volitve. Zvezarji se trudijo na vse načine, da bi v naši napredni občini zmagali ter dosegli svoje sebične namene; v to svrhu lazijo okoli volilcev in nabirajo pooblastila. S temi agitatorji in priganjači hočemo se podrobneje baviti po volitvah.

Napredni volilci, ne dajte se za nos voditi od tujcev in od ljudi, ki nimajo nobenega srca za občinsko upravo in občni blagor.

Na dan volitve vsi naši na volišče, da častno zmagamo! Kandidati naši se Vam bodo pravočasno naznanili.

Iz Brežic. Brežka mestna hranilnica (šparkasa) ne daje več nobenih posojil. Zakaj ne? Pravijo da nimajo denarja, ker ljudstvo preveč dviga svoj vloženi denar.

Odkar se je začelo to gibanje in se slovensko ljudstvo zaveda svoje dolžnosti, sedijo v nemški šparkasi v Brežicah ob uradnih dnevih navadno vsi člani ravnateljstva, češ ljudje bodo mislili, ti gospodje reprenzetirajo šparkaso.

Pa vse to nič ne pomaga, saj poznamo reprezentanco teh gospodov in kakor bi lahko začeli pri županu Faleschini-ju, ki plačuje od svojega posestva davka 1 K 40 vin. tako bi lahko nadaljevali tudi pri ostalih.

Vlagatelji, ki dvigajo svoj denar, se pač teh gospodov, če delajo še tako resne obraze, ne ustrašijo.

Ni pa lepo, če se pusti stranke, ki pridejo po denar, čakati celo dopolodne in še dalje, da bi se mogoče le naveličale in odšle brez denarja.

Opozarjamo dotične stranke, ki hočejo dvigniti denar, da se ni treba od gospodov pri šparkasi pustiti voditi za nos, ampak da lahko vsakdo vsak uradni dan točno zahteva svoj denar.

Kmetijska podružnica v Žalcu je imela dne 6. prosinca 1909 v gostilni g. Hodnika svoj občni zbor.

Navzočih je bilo 70 kmetovalcev.

Predsednik, drž. poslanec g. Fr. Roblek je v daljšem govoru očrtal teškoče ustanovitvenja nove podružnice in na kratko orisal njeno petmesečno delovanje, spodbujajoč vse kmetovalce k trajnemu delu. Tajnik kmet. podružnice g. nadučitelj Slanc iz Petrovč se spominja v uvodu svojega poročila vseh onih mož, kakor drž. poslanca g. Robleka, župana Širca, nadučitelja g. Petrička in vrliga kmeta g. Ocvirka, ki so sprožili misel o ustanovitvi podružnice za žalski okoliš. Gosp. Vinko Steiner, pos. sin iz Gorice je s posnemanja vredno delavnostjo storil pri osrednjem odboru vse potrebne korake, da se je ustanovitev te prepotrebne podružnice uresničila. V nadaljnjem govoru opozori na druge stanove, ki so si vsled organizacije in združenja priborili moč in veljavo in dosegli boljše gmotno stanje in je priporočal kmetom v posnemanje, ter našteje ugodnosti, katere nudi kmetu kmet. podružnica.

— Iz natančnejega tajniškega poročila je razvidno krepko gibanje v podružnici. V tej kratki dobi so se vršile 3 odborove seje in je podružnica priredila 3 dobro obiskane shode in sicer v Veliki Pirešici, v Grižah in Gotovljah, kjer so se vršila poučna predavanja o važnih panogah kmetijstva in predlagala in pretresovala razna kmetijska vprašanja. Podružnica je vložila pri osrednjem odboru prošnjo za posredovanje, da se dovoli prisilno klanje živine brezpogojno, ter se od vlade nakupljena klaja med od suše oškodovane posestnike razdeli na podlagi podružniških poizvedb in odpiše davek v vseh od suše prizadetih krajih. Priporočal se je nakup umetnega gnoja in je prevzela podružnica posredovanje naročil; za ude se je naročil tudi eden vagon otrobov za polovico cene. Da se izvezbajo naši poljedelci v pravilnem izsuševanju mokrotnih travnikov, je podružnica vložila prošnjo na osrednji odbor kmet. družbe, da posreduje pri dež. odboru, naj se priredi s pomočjo deželne in državne podpore izsuševalni tečaj in sicer v okrožju žalske podružnice. Razven teh važnejših točk podružničnega delovanja je naštel tajnik še razne druge sklepe odborovih sej, posredovanja, predloge, z eno besedo vsestranska prizadevanja podružnice, koristiti svojim udom.

Koncem svojega poročila izraža tajnik željo, naj bi se od podružnice odvrčala vsa politična in sporna vprašanja in da bi se pri podružnici sešli možje brez razlike političnega mišljenja v skupno delovanje za domače kmetijstvo. Današnji v vsakovrstnih stiskah nahajajoči se kmet bode našel v kmet. podružnicah pomoč in zavetje, njegovo srce bo na novo oživelo, prešinila ga bo samozavest in veselje do kmetovanja. Tajnik konča svoje poročilo z željo, da bi kmet. podružnica uspešno delovala sebi v korist, drugim pa v zgled.

Iz blagajnikovega poročila se poizve, da je imela podružnica 268 K dohodkov in 267 K 07 vin. stroškov. Prebitek znaša torej 93 vin.

V svojem predavanju o živinoreji priporočal pot. učitelj g. Jelovšek iz Gradca murpoljsko govedo, graja prezigodnje spuščanje bikov in razmotriva vse nedostatke današnje živinoreje ter nasvetuje razne načine postopanja, da se zboljša živinoreja. Za svoj zanimiv in vsestransko poučen govor je želel burno pohvalo.

Nato se je vršila volitev in vpisovanje udov, ter se je izvolil prejšnji predsednik, tajnik, blagajnik in odborniki. V nadomestni volitvi v odbor sta izvoljena odbornikom g. Guzej Štefan, posestnik v Grižah in Razboršek Jernej, posestnik v Dobrišji vasi.

Delegatom za občni zbor kmetijske družbe v Gradcu se predlagajo zg. Roblek, Slanc, Steiner. G. F. Fridrih predlaga namesto g. Slanca drugega delegata, toda za njegov predlog glasujeta vkljub vsem naporom razven njega samega, samo dva navzoča. Obvelja torej prvi predlog.

Razni predlogi o streljanju vran, nakupa mrjascev itd. se vzamejo na znanje in bo podružnica v dosegu teh teženj storila vse potrebne korake.

G. predsednik zaključil občni zbor po 3 urnem zborovanju z zahvalo vsem udeležencem in za zaupanje, izkazano z zopetno izvolitvijo prejšnjega odbora, želeč podružnici in s tem kmetovalcem vsestranski napredek.

Iz Gotovelj. V „Slovenskem Gospodarju“ je zopet začel kaj ljubeznjivo blatiti, znani dopisnik napredne Gotovljane. Jezi ga zopet, ker delajo pridni možje po poti napredka in samopomoči. Letošnjo jesen so priredili že več shodov, kjer se je mnogo razpravljalo o zboljšanju kmetijstva. Ker je pri nas glavna panoga hmeljarstvo, moramo na to ozir jemati, z drugimi panogami kmetijstva se pa toliko pečati, da pri tem hmeljarejstva ne odškodujemo, ki je marsikateremu na noge pomagalo in za katero je pri nas zelo ugodna zemlja.

Previdno začnemo pa tudi na zboljšanje drugih kmetijskih strok večjo pozornost obračati, sosebno kar se tiče živinoreje in mlekarstva. Sebična oseba pa to z nevoščljivostjo opazuje, zmučka dopis v Gospodarja, in ga neizrečeno veseli, če more ugledu naprednih Gotovljanov kaj škodovati.

Pisatelj, ktere ga po večni modrosti njegovi pri vseh njegovih častnih šaržah še z dobrimi, občinskimi in cerkvenimi službami podpiramo, pa se zato iz svojih ljubih vaščanov norčuje, dela neumne dovtype, vse to zmaže v blatno kunjjo, in prav po krščansko obrekuje svoje ljube sosede v Gospodarju, napada tudi vrlo posojilnico, ktera ima vsestransko zaupanje, sanja o celjskih doktorjih in naprednih listih, kateri bi po dopisnikovem mnenju brez podpore Gotovljanov še živeti ne mogli.

Pripozna nam torej, da smo vseno mogočni in bogati, da igramo imenitno vlogo v javnem življenju, čeprav smo neki pred desetimi leti še po polju gnoj sušili, da ni bilo treba iz gozdov stelje. Preveč se pa tudi nismo urezali, imamo pa danes lepe gozde. Drugič naj še pa g. dopisnik gre gozde pregledati!

Nova štifta pri Gornjem gradu. Gosp. dopisniku v letošnjem „Slov. Gospodarju“ št. 1. od nas odgovorim sedaj zadnjič sledeče; Kdor ne zna čitati, oziroma razumeti, kar čita; kdor najde v vsakem jajcu dlako, ktero hoče na vsak način še cepiti in kdor ne more in noče vedeti, kaj je mir staremu, za v delu za narod osi- vemu človeku, taceu se sploh ne

pečam več v javnosti. Škoda zatega časa in prostora v novinah, ki bi se raje porabil za kaj boljšega. — Ako kteremu teh ljubih mojih „prijateljev“ ni kaj prav, naj se obrne — drage volje — na moje predpostavljene gosposke, ako še le ne bode miru, bom si ga vedel poiskati. Dovolj mi je, da sem dosegel to, da vsaj vem, kdo je, ta ljubi moj „prijatelj“, ki mi želi „prav mnogo let in miru!“ Z Bogom! Ivan Kelc, nadučitelj.

Razne novosti.

Bojkot žita in mlinarskih izdelkov iz Nemčije so sklenili švicarski nemški mlinarji na shodu v Oltenu.

Narodno organizacijo nemških uradnikov v planinskih deželah, torej tudi pri nas, nameravajo ustanoviti Nemci. S tem hočejo seveda doseči, da bi nemško uradništvo pri naših sodnih in pol. uradih še bolj germaniziralo in teptalo naše jezikovne pravice ko dosedaj. Mislimo pa tudi, da bo naš odpor od dne do dne večji.

Potres v južni Italiji.

d Število žrtv v Južni Italiji. Iz Rima se o izgubah v potresnem ozemlju končno poroča: mrtvih je v Messina 108.000, v Reggio di Calabria 31.000 v Palmi 4500, v Milettu 2300, v Bagnari 800, v Villi San Giovanni 3700, v Pelaru 3300, v Scilli 2800, torej skupno 156.400. Ako računamo število žrtv v majhnih krajih na 3000 ter še prištejemo mrtve v S. — — — emiji, narase število žrtv na 160.000. K temu pretresnemu številu pride še po priliki toliko ranjencev; a število mrtvih se še pomnoži za one, kateri so podlegli v času prevoznje v bolnice v Rim, Napoli ali Palermo.

Pozabljen kraj nesreče.

Milan, 6. jan. „Corriere della Sera“ brzojavljajo iz Katanije: Vas Locadi s približno 600 prebivalci, ki je 22 km oddaljeno od Mesine, je bila pri rešilnem delu popolnoma pozabljena. Štiri dni so čakali nesrečniki, ki so ostali pri življenju, zunaj na prostem, napol nagi in sestradani brez uspešne pomoči. Včeraj je prišel eden begunec popolnoma izmučen v Katanijo, nakar so takoj poslali rešilno moštvo v vasico.

Rešilna dela in roparji.

Mesina, 6. jan. 10 tisoč mornarjev in vojakov dela v Mesini, da rešijo one, ki so še živi med razvalinami, da mrličke izkopavajo in pokopavajo. Sam nadškof in mnogo drugih duhovnikov pleza po razvalinah okrog, da dajejo umirajočim zadnjo versko tolažbo in mirijo žive. Roparji so na več mestih zažgali, da bi povzročili strah in imeli lažji posel. Več ko 100 roparjev in tatov so že postrelili.

Darovi inozemstva.

Požun, 8. jan. Mestni generalni zbor je daroval za nesrečnike 1000 K.

Budimpešta, 8. jan. Magistrat je stavil generalnemu zboru predlog, da se italijanski vladi izrazi sožalje in da se daruje za ponesrečence 30.000 K.

Šopronj, 8. jan. Mestni generalni zbor je daroval za ponesrečence v Južni Italiji 1000 K.

Segedin, 8. jan. Magistrat je dovolil za nesrečnike v Mesini 4000 K.

Bruselj, 8. jan. Belgijska komora je dovolila za reveže v Južni Italiji 100.000 frankov, mestno zastopstvo bruseljsko 10.000 frankov in antwerpensko 20.000 frankov.

Carigrad, 8. jan. Včerajšnji ministrijski svet je sklenil, danes poslati ponesrečencem pri potresu v Siciliji z rke, ki jo priredi

takajšnja mestna prefektura po celem Turškem, 200.000 frankov. Če bi ta zbirka ne pokrila onega zneska ntrpi ostalo vlada.

Rim, 11. jan. V Reggio se začela novo življenje. Prebivalci stanejo po noči v šotorih. Vojaštvo in delavci so že očistili velik del cest. Včeraj so našli živa nekega moža in mlado dekle, katera sta se rešila v neko vinsko klet.

Rim, 11. jan. Včeraj je bil v Mesini zopet potres. Morski val je odtrgal 200 m dolg zid pri keju. Voda odnesla veliko množino zakljev z moko in tri železniške voze, v kateri, je bil živež.

Mesina, 11. jan. Proti poldnevno so izkopali izpod razvalin 43 let starega mesarja Bensaja, ki je bil 14 dni pokopan pod razvalinami brez vsake hrane. Moral je gledati, kako so mu počasi umirali žena in 4 otroci. Bensaja počuti razmeroma dobro.

Senat.

o Rim, 12. jan. Uradni list bo še danes objavil zakon o odredbah za kraje, ki jih je uničil potres. Zakonski predlog sta sprejeli obe komori in jo je že tudi potrdil kralj.

Sunki se ponavljajo.

o Mesina, 12. jan. Tudi včeraj je bilo vreme zelo slabo. Dež je lil curkoma in tako oviral vsako delo, Sunki se še zmiraj ponavljajo. Ob 4 uri 30 min in ob 7. uri 15 min, so čutili ljudje dva močna sunka, ki pa nista povzročila nobenega strahu, ker se je prebivalstvo že privadilo na potresne sunke. Municipalno kazalo civilnega stanu je popolnoma uničeno, vendar so še ohranjeni prepisi pri sodišču. V četrtek se bo sešlo vojno sodišče in bo sodilo 14 oseb, ki so obdolžene tatvine in ropa.

Triletna deklica še živa pod razvalinami.

Reggio di Calabria, 12. januar. Opoldan se je posrečilo nekemu infanterijskemu poročniku s pomočjo dveh gasilcev izkopati neko triletno deklico še živo izpod razvalin.

Zadnja poročila.

v Deželnozborski volilni red za Štajersko še vedno ni dobil cesarjeve sankcije, ampak ga je ministrstvo vrnilo deželnemu odboru v korekturo. Finančno ministerstvo je namreč našlo nek paragraf, ki govori o tem, da so volilni dokumenti pristojbin prosti, ter zahteva spremembo paragrafa. Deželni odbor ima k sreči od deželnega zbora pooblastilo, da sme male spremembe izvršiti sam. Vendar pa se bo sankcija zakona za par tednov zavlekla.

v Olikani nemški krščanski socialci. V nižje avstrijskem deželnem zboru je kršč.-soc. poslanec Silberer imenoval srbskega kralja „podlega morilca“, srbskega prestolonaslednika pa „smrkovega ušivca“. Samoobsebi nemvno psovanje take brezpomembne osebe kakor je Silberer v javnosti ne pomeni nič, pokažemo le na dejstvo kot tako, da si naši ljudje ustvarijo pojem o resnico in pravicoljubnosti ter o olikanosti nemških kršč.-socialcev, katerim se — posebno njih vodji Luegerju — naši slovenski klerikalci tako radi ohešajo za frak.

a Tajništvo „Narodne stranke“ in „Zveza narodnih društev“ bodeta imela odslej svoje uradne prostore v dosedanjem uredništvu „Narodnega lista“ Rotovške ulice št. 12. — V isti sobi bo tudi na razpolago članom naprednega kluba veliko število revij in raznih listov. Vršila se bodo tam tudi predavanja za klubove člane.

a Občinske volitve v obč. Marjagradec pri Laškem trgu se vrše 27. januarja ob 8. uri dop. v obč. pisarni. Kmetje izvolite si odločno naroden obč. odbor!

Nov potres v Italiji.

b Imola, 13. jan. Nočoj ob 1. uri 49 min. so čutili tukaj precej močen potresni sunek. Prebivalstvo se je zelo prestrašilo in večinoma zapustilo stanovanja. Nekatere hiše in cerkveni oboki imajo razpoke.

Genova, 13. jan. Nočoj ob 1. uri 45 min. so tukaj čutili valovajoč potresni sunek, ki je trajal 4 sekunde.

b Milan, 13. jan. Sinoči ob 1. uri 50 min. je bil tukaj lahien potres.

b Rim, 13. jan. Sinoči se je čutil v več mestih severnega in srednjega Italijanskega potres kakor v Florenci, Padovi, Pisi, Lucca, Pistoiji, Raveni, Peruciji, Ferari, Veroni, Reggio nel Emilia, Bellini, Rimini in drugih krajih.

b Reka, 13. jan. Tukajšnja potresna opazovalnica je naznačila ob 1. uri 22 min. zjutraj 15 sek. trajajoč potres v Reki. Mnogi trde, da so po prvem močnem sunku še čutili lahnješe sunke.

Zveza narodnih društev.

Odbor bralnega društva v Gaberjhi se je sledeče sestavil: predsednik; Pušnik; podpredsednik: Grilec; odborniki: Konečnik, Bobek, Šarlah, Pfeifer, Kevač, Heiligstein; namestniki: Žagar, Sadu, Omladič.

d Izobraževalno društvo v Št. Petru v Sav. dolini vabi na svoj II. občni zbor, ki bo v nedeljo, 17. januarja ob 3. uri pop. v prostorih g. Žganka v Št. Petru.

d Narodna čitalnica na Vranskem izvolila si je pri obnem zboru dne 6. t. m. za l. 1909 sledeči odbor: Karel Schweitner, predsednik; Franc Schaur, podpredsednik Ivan Kramar, tajnik in blagajnik; dr. Rih. Karba, knjižničar;

Franc Kolšek, Simon Meglič in Franjo Oset, odborniki. V tem letu čitalo se je 921 knjig. Društvo je naročeno na „Slov. Narod“, „Narodni Dnevnik“, „Slovenca“, „Slovana“, „Ljub. Zvon“, „Dom in svet“, „Družbo sv. Mohorja“ in „Slov. Matico“.

o Ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda za Ruše in okolico priredi svojo običajno veselico prih. nedeljo pri g. Novaku v Rušah. Dolžnost vsakega zavednega Slovenca v Rušah in sosednjih krajih je, da se gotovo udeleži te veselice. Pokazali bomo z udeležbo, da se zavedamo velikega pomena naše prekrstne šolske družbe. Sicer pa bo nudila veselica priseneljiv užitek.

o Narodna čitalnica v Žalcu ima svoj redni občni zbor v ponedeljek 18. t. m. ob 8. uri zvečer v gostilni Roblekovi z običajnim dnevnim redom. V slučaju neeklepnosti se bo zborovalo pol ure pozneje ob vsakem številu društvenikov.

o Jurovci pri Ptuj. Kmet. bralno društvo v Jurovcih pri Ptuj ima v nedeljo dne 17. t. m. svoj občni zbor s tamburanjem, tombolo in petjem v gostilni g. Rižner ob 3. uri popoldne. Prosta zabava se vrši tudi v gostilni g. Gomilšeg. K obilni udeležbi vabi odbor.

o Slov. delavsko podporno društvo v Hrastrniku ima dne 24. jan. t. l. ob 3. uri popoldan svoj redni občni zbor v društvenih prostorih s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo odbora. 3. Volitev novega odbora. 4. Sprejemanje novih članov. 5. Slučajnosti. K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

o Sv. Marjeta nize Ptuj. „Bralno društvo pri Sv. Marjeti nize Ptuj“ ima 24. prosinca t. l. po večernicah v bralni sobi svoj občni zbor z običajnim sporedom. Društvo misli zaspiti. Vzdr. mimo ga zopet!

Natakarica na račun

se takoj sprejme. — Ponudbe na upravnishvo „Narodnega lista“.

Najboljši češki nakupni vir.

Ceno posteljno perje! 1 kg sivega, puljenega 2 K, boljsega 2 K 40 h; polbelega 2 K 80 h; belega 4 K; belega, puhastega 5 K 10 h; 1 kg velešnega, snežnobelega, puljenega 6 K 40 h; 8 K; 1 kg puha, sivega 8 K; 7 K; belega, snega 10 K; najšnejši prsni puh 12 K. Kdor vzame 5 kg. dobi franko.

Zgotovljene postelje

iz gostonitega rdečega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pernica. 180 cm dolga. 114 cm široka, z 2 zglavnikoma, vsak 80 cm dolg, 58 cm širok, napolnjen z novim, sivim, jako stanovitnim puhastim posteljnim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; same pernice po 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; zglavniki 3 K, 3 K 50 h, 4 K. Razpošiljanje po povzetju od 12 K naprej franko. Dovoljeno je vzeti nazaj ali zamenjati franko. Za neugajajoče se povrne denar. — Cenovnik zastoj in franko.

S. Benisch, Deschenitz, št. 773, Šumava, Češko. 8 25-1

Ženitev

ali možitev ne sme zmociti nobene slovenske neveste in nobena ženina, da bi šla kam drugam balo kupovat, kakor v narodno trgovsko hišo na debelo in drobno R. Stermeckl, Celje, kjer je velilkanska zaloga finega volnenega blaga za nevestine obleke, suknje in kangarna za moške obleke, svilenih robcev, belega platna za perilo in rjuhe in različnega drugega manufakturnega blaga.

Velilkanska zaloga. Čudovito nizke cene.

2 52-2

5000 kron zaslužka

plačam vsakomur, ki mi dokáže, da moja čudna zbirka

300 komadov za samo gl. 250

ni priložnosti kup in sicer: 1 pristna švicarska patent žepna ura, sistem Roskopf, natančno idoča in točno regul. z pišmenom 3 letno tovarnsko garancijo. 1 ameriška zlata-double verižica. 2 amer. zlata-double prstana (na gosposoda in damo). 1 angl. pozlač. garnitura (manšetni, ovratniški in prsni gumbi). 1 amer. žepni nož 5 delni. 1 eleg. svilnata kravata. barva po želji, najnovejša fazona. 1 krasna kravatsna igla z simili-brilantom, 1 divna damska broža, zadnja novost, 1 koristna potovalna toaletna garnitura, 1 eleg. pristni portemone iz usnja, 1 par amerik. boutonov z imit. dragulji, 1 sat. angl. vremenski barometer, 1 salonski album z 86 umetniškimi in najlepšimi razglednicami sveta, 1 krasni ovratni ali lačni kolir iz pristnih orientalskih biserov, 5 indijskih prerokovalnih hudičkov zabava vsake družbo in še 250 komadov raznih predmetov, ki so v vsaki hiši koristni in nenadomestni. so gratis. Vse skupaj z eleg. sist. roskopf-patent žepno uro, ki je sama vredna dvakrat toliko, stanje sama gl. 250. — Dobi se proti povzetju ali proti vsaprej plačilu (tudi v znamkah) pri S. Urbachu, svetovna razpošiljalnica, Krakov 16.

NB. Pri naročilih 2 paketov se priloži gratis 1 prima angl. britva ali 6 finih lanenih robcev. Za neodgovarjajoče se vrne denar brez odloga, torej vsak riziko izključen.

50 rudarjev

se sprotne takoj v velikem rudniku za svitli premog pri Gradcu. Dober zaslužek, rudniška stanovanja.

Vpraša se pri: inž. Mat. Zelesny v Celju (poštni predal 46). 235 10-8

Odpoved pooblastila.

Zakonca Leopold in Marija Črnko, posestnika v Digošah pri Mariboru, imata skupnost svojega premoženja. Marija Črnko pa je svojemu možu Leopoldu sodno odpovedala zakonito pooblastilo, upravljati njeno premoženje.

Vsled tega Leopold Črnko nima več pravice brez izrecnega privoljenja svoje žene iz tega skupnega premoženja karkoli prodati, zamenjati ali na drugi način odsvojiti in tudi ne to premoženje obremeniti. Kdor bi vkljub temu sklepal z njim pogodbe, je v nevarnosti, da bode se pogodba od Marije Črnko kot neveljavna razdrla. Da bode se vsakdo vedel po tem ravnati, se to javno razglašča.

1 8-9

Zahvala.

Ob prebitki izgubi nepozabnega očeta, starega očeta, tasta gospoda

Jožefa Čížek,

nadučitelja v pokoju,

izrekamo za mnogobrojne dokaze sočutja vsem prijateljem, sorodnikom in znancem pristno sahalo. Posebej se najudaneje zahvaljujemo korjanskemu dekranu prečastitemu gospodu Marko Tomažiču za govor in vodstvo spreveda, dalje častiti dukovščini domače in sosednih župnij za spremstvo, nadalje g. dr. Francu Jankoviču za izredno zdravniško pozornost za časa dolge bolezni pokojnikove. Srčna hvala g. Jos. Barletu, č. kr. notarju in županu v Kozjem, kakor tudi čislalnemu uradnistvu korjanskemu za prečastno spremstvo. Iskreno se zahvaljujemo domaču učitelstvu za vso naklonjenost, nadalje vsem gospodom tovaršem učiteljem, gospem in gospodičam učiteljicam za častno udeležbo, gospodom pevcom za ganljivi žalostniki in končno vsem faranom za tako mnogobrojno udeležbo pri pogrebu.

Pilštanj, dne 12. jan. 1909.

Žalujoči ostali.

Listnica uredništva.

Vse cenj. naročnike prošimo, naj nam blagohotno oprste, če prvi dve letošnji številki nista takšni, kakor bi si jih želeli. Naš urednik ima pri „Narodnem dnevniku“ in trenutno tudi s svojimi zadevami toliko posla, da skore ne more zmagovati. Delajte vsi na čim večje razširjanje lista, da se bo moglo pomnožiti naše uredništvo, ki bo uspešno zmagovalo ogromno delo. Naprej, v li somišljeniki.

Rog. Slatina: Brez podpisa — v koš! Del: Istotako! Trbovlje, Griže, v Št. Peter p. Sv. g., Gradec: Pride vse na vrsto!!!

Listnica upravnishva.

G. Z. Sarajevo: Pavluša stane 50 vin. uvod v nar. gospod. K 1. Pozdrav iz domovine!

Loterijske številke.

Gradec, 14. jan. 1908: 84, 63, 16, 89, 72. Dunaj. „ „ 74, 6, 14, 50, 12.

Zahvala.

Podpisani Franc Cajner sem del zavarovati svojo ženo Ano Cajner pri banki „Slaviji“ za 3000 K dne 24. avgusta 1907.

Moja žena pa je umrla že dne 23. oktobra 1908, da sem torej plačal zavarovalnino zanjo le dvakrat v skupnem znesku krog 300 K. Vzlie temu mi je banka „Slavija“, kakor že v naštetih podobnih slučajih, takoj in brez vsakega odbitka izplačala polni znesek 3000 K. Zahvaljujem se ji torej javno za njeno kulantnost ter priporočam vsakemu zavednemu Slovencu, naj da zavarovati sebe in svoje otroke pri njej; ona je izmed vseh zavarovalnih zavodov najcenejša, v vsakem oziru najkulantnejša vsled visokega rezervnega fonda popolnoma zanesljiva, vrhutega pa slovenski zavod, kakoršnega podpirati je po dogodkih 20. septembra 1908 vsakega Slovenca najavetejša dožnost.

Šmartno pri Gorn. Gradcu, dne 29. dec. 1908.

Franc Cajner.

Anton Arčan

stavitelj mlinov in žag v Št. Jurju ob j. ž.

se priporoča slavnemu občinstvu za izdelovanje vsakovrstnih mlinov in žag najboljšega sistema — tudi za male vode. — Delo izdelujem solidno in po ceni. Na zahtevanje so spričevala na razpolago.

9 25-1

V najem se da trgovina

dobro idoča z mešanim blagom v lepem kraju na Spodnjem Štajerskem pri državni cesti.

Naslov pove upravnishvo tega lista.

10 3-1

Vabilo k rednemu občnemu zboru

„Hranilnice in posojilnice v Gotovljah, registrovane zadrage z neomejeno zavezo“,

ki se bode vršil

v soboto, dne 30. prosinca 1909, ob pol 4. uri popoldne v zadrugi pisarni v Gotovljah.

Dnevni red

1. Poročilo načelstva in odobrenje računskega zaključka za leto 1908.
2. Sklep o porabi čistega dobička.
3. Slučajnosti.

K polnoštevilni udeležbi vabi vljudno vse svoje zadrugnike

Načelstvo.

Največja in najcenejša izber zaročnih prstanov

in različnih drugih zlatih, double itd. uhanov, verižic, zapestnic in sploh vsakovrstne zlatnine in srebrnine.

Pozor!

Predno si kupite uro, oglejte si mojo velilkansko zalogo pravih švicarskih zlatih, srebrnih, nikelnastih in stenskih ur, budlik, verižic, toplomerov, očal, daljnogledov itd. — vse po najnižjih cenah.

Naročite cenike, katere razpošiljam zastoj in poštne prosto. Popravila izborna in točna.

Rafael Salmič v Celju, „Narodni dom“.

6 52-2

